

Izhaja vsak petek. Izdaja Časopisno-založniško podjetje »Primorski tisk« v Kopru. Naslov uredništva in uprave: Koper, Kidričeva 26, tel. 170. Posamezni izvod 10 din. Celoletna naročnina 500 din, polletna 250 din, četrtletna 130 din. Za inozemstvo znaša letna naročnina 1000 din ali 3,5 am. dolarja. Bančni račun 65-KB-1-181. Prilogo »Uradni vestnik okraja Koper« prejema naročniki brezplačno. Rokopisov ne vračamo.

ZA DUE PERILA

Naše morsko ribištvo v prvem polletju

Med najslabšimi meseci za morski ribolov je bil letošnji junij, in to od leta 1945 do danes. Povprečno je v zadnjih desetih letih znašal junijski ulov 2233 ton morskih rib, letos pa komaj 1673 ton. Nagajalo je predvsem vreme. Izmed 25 pomorskih ribiških zadrug severnega Jadrana se v juniju le dve nista udeležili lova. Piranski »Ribič« je v Virskem morju z vlačilnimi mrežami — kočami tedaj ujel 3,7 ton rib. Sodelovali sta dve ribiški ladji. Ljubljana je tisti mesec prevzela odnosa porabila 14 ton morskih rib.

Ulov slovenskih morskih ribičev je v prvem polletju 1957 znašal 651 ton rib, vrednih nad 77 milijonov dinarjev. Porabili so jih sledeče: za ribje konzerve 140 ton, za ribjo moko 28 ton, nasolili so jih 220 ton, izvozili v inozemstvo 150 ton, na domačem trgu prodali 106 ton, ribiči pa so sami porabili 7 ton.

Morski ribolov jugoslovanskih ribičev je v letošnjem prvem polletju v primeri z lanskim narasel za 1490 ton. Lani so v prvih šestih mesecih ujeli 6626 ton, letos v istem času 8116 ton rib. Temu primerno se je zvišala tu-

di vrednost ribjega ulova, ki je znašal v lanskem prvem polletju nekaj nad 530 milijonov dinarjev, v letošnjem pa 714,5 milijona dinarjev.

Porazdeljen pa je bil letošnji polletni ulov takole: za ribje konzerve 1690 ton, za ribjo moko 795 ton, nasoljenih rib 1049 ton, izvoženih v inozemstvo 734 ton, odpremljenih v notranjost države 761 ton, prodano na obalnih tržiščih 2371 ton, lastna potrošnja ribičev 716 ton, skupaj pa 8116 ton.

Od 761 ton morskih rib, odpremljenih v notranjost države, jih je največ porabil Zagreb: 472 ton, sledil mu je Beograd s 124 tonami, Ljubljana jih je konsumirala 98 ton, Sarajevo

komaj 12 ton, manjša mesta v zaledju pa ostalih 55 ton.

V zvezi s tem je zanimiva statistika o potrošnji morskih rib v evropskih državah, ki jo je nedavno izdal FAO, organizacija Združenih narodov za kmetijstvo in prehrano. Na posameznega prebivalca odpade največ morskih rib v Islandiji, 33,95 kg. V Jugoslaviji 52-krat manj, to je komaj 0,65 kg na posameznika. Pa je naša država pomorska, tretjina Jugoslavije meji na morje! Kontinentalne države, kot n. pr. Avstrija, Češkoslovaška in Švica, pojedjo povprečno štirikrat več rib kot »pomorski« Jugoslavlani.

Do zadnje velike vojne so največ rib na svetu ujeli in pojedli Japonci, po poročilu FAO pa imajo sedaj prvenstvo Siamci. Na posameznika odpade tam 53,35 kg morskih rib, kar je 82-krat več kot pri nas. — at

Kitajska kmetijska delegacija pod vodstvom ministra za kmetijstvo in kandidata za člana CK KP Kitajske Liao Lu Jena (tretji od leve proti desni) odhaja po končanem obisku iz upravne poslopja kmetijskega posestva Črni kal

Obisk kmetijske delegacije LR Kitajske

Minulo soboto je na svoji poti po Jugoslaviji obiskala tudi koprski okraj kmetijska delegacija LR Kitajske pod vodstvom ministra za kmetijstvo in kandidata za člana CK KP Kitajske Liao Lu Jena. V delegaciji je bilo še nekaj predstavnikov kitajskih kmetijskih ustanov, agronomskih fakultet in zadrugnih organizacij.

V soboto dopoldne so si visoki gostje ogledali najprej Postojnsko jamo. Na poti po Sloveniji jih je spremljal sekretar za kmetijstvo in gozdarstvo LRS inž. Tine Mastnak. V Postojni je v imenu koprškega okraja goste pozdravil podpredsednik OLO Koper Franc Klobučar. Bili so neopisno navdušeni nad lepoto našega podzemlja, kar je minister Liao Lu Jen tudi v imenu vseh izrazil v spominski knjigi Postojnske jame.

Iz Postojne se je delegacija z našim spremstvom odpeljala v Lipico pri Sežani in si ogledala slavno kobilarno. Ta ogled sicer ni bil v programu, je pa goste poučil o naši konjereji. Bili so prav prijetno presenečeni nad njenim nivojem in še posebej nad prikazanimi dresurnimi uspehi

naših belih konj. Zanimali so se za celoten zgodovinski razvoj Lipice.

Na kmetijskem posestvu Črni kal, kamor so se pripeljali iz Lipice, so visoke goste sprejeli in pozdravili v imenu koprške občine podpredsednik Ivan Korošec, sekretar ObK ZKS Koper Karel Štrukelj in tajnik občine Ernest Colja, prisotni pa so bili še tudi nekateri drugi predstavniki koprškega okraja. V imenu posestva je uspehe nekajletnih prizadevanj za kmetijsko kultiviranje poprej popolnoma zapuščene in neobdelane zemlje tolmačil direktor Peter Pavlič.

Kolektiv posestva je visokim gostom priredil v novem upravni poslopju skromno zakusko z domačim pršutom, z domačim vinom — in prvim letošnjim grozdom, ki je zrastle na domačih trtah. Velikanski grozdi namiznega grozda z debelimi jagodami — sorta se ne imenuje zama — »Kraljica vinogradov« — so globoko impresionirali goste, ki so izjavili, da tako lepega sadja še niso videli.

Mimogrede naj povemo, da je letošnja spomladanska zmrzal ze-

lo prizadejala tudi kmetijsko posestvo Črni kal in ga pripravila ob kakšnih osem vagonov najlepšega grozda, ob prve sadove socialistične kmetijske preobrazbe tega področja. V višjih legah pa je grozda vseeno le nekaj ostalo in ga pravkar obirajo — računajo na kakšna dva in pol vagona lepega namiznega grozda.

Po ogledu posestva so se gostje odpeljali v Koper, kjer so bili na kosilu, nakar so si ogledali še hladilnico v Dekanih, podjetje in vinsko klet Vina Koper, zvečer pa še poslovanje baze za poljske pridelke kmetijske zadruge v Bertokih pri Kopru.

V ponedeljek je visoke goste sprejel na Brionih predsednik republike Tito in se z njimi pristrano razgovarjal o naših kmetijskih vprašanjih. Razgovoru sta prisostvovala tudi član Zveznega izvršnega sveta Slavko Komar in veleposlanik LR Kitajske v Jugoslaviji Vu Hsju Čuan.

V soboto zvečer je bil v Izoli slovesen začetek mednarodnega sestanka radioamaterjev, združenega s tekmovanjem v iskanju določenega oddajnika, ki se premika po terenu. Tekmovanje slovi pod imenom »Lov na lisice«. Na otvoritveni slovesnosti so delegati Anglije, Francije, Italije, Zahodne Nemčije in Jugoslavije izročili svoje pozdrave in najboljše želje za uspešno nadaljnje sodelovanje radioamaterjev vsega sveta.

O poteku tekmovanja »Lov na lisice« preberite nekaj več na 9. strani današnje številke našega lista.

NAŠ GOSPODARSKI KOMENTAR Odločen uspeh

Po pregledu gospodarskega razvoja v prvi polovici letošnjega leta

Znani so uspehi, ki smo jih dosegli v gospodarstvu v letošnji prvi polovici leta. O tem je razpravljala Zvezni izvršni svet v začetku tega meseca in o tem so pisali obširno vsi naši listi. Naj omenimo le, da se je v omenjenem času povečala industrijska proizvodnja za 19% v primerjavi z istim časom lani, da je doseglo povečanje v elektroindustriji in predelavi nafte celo 38 odstotkov, da je silno, in to za okrog 30% porasla gradbena dejavnost, da se je dvignil promet v vseh vejah in končno, da se je zelo povečala delovna storilnost, zlasti v industriji. Dalje se je letos zelo povečala in razširila zunanjetrgovinska zamenjava, povečal se je dotok pa tudi poraba investicijskih sredstev. Posebej je treba poudariti, da so se zelo povečali dohodki (27%) in potrošnja prebivalstva (23%), kakor tudi, da je bil razvoj gospodarstva v prvi polovici letošnjega leta ugoden in da so bile v tem času uresničene glavne naloge, določene z družbenim načrtom.

Kolikor so se v zvezi z visoko potrošnjo posebno investicijskih sredstev pokazali negativni rezultati, pa so bili sprejeti ustrezni sklepi, ki naj bi preprečili kakršnekoli negativne posledice zlasti glede rušenja postavljenih, doseženih ali predvidenih sorazmerij. O tem smo že pisali. Krepkeje bo treba poseči le v vprašanje zniževanja primanjkljaja v naši plačilni bilanci, kajti uvoz je še vedno visok. To naj bi se doseglo s povečanim izvozom, uvoz pa naj bi ostal v mejah, ki naj bi omogočile doseči navedeni cilj.

Ko smo brali poročilo Zveznega izvršnega sveta, so nam prišli v roke že novi podatki, ki govorijo o nadaljnjem vsestranskem razvoju gospodarstva. Tako je predvideno na primer po načrtu, ki ga je izdelala Zveza kmetij (Nadaljevanje na 2. strani)

Vinogradi Kmetijskega posestva Črni kal so v višjih legah, kjer jih ni dosegla slana, prav lepo obrodili. Marljivo in vztrajni kolektiv posestva pravkar žanje sadove svojega nekajletnega truda in že pošilja na trg prekrasno namizno grozdje, imenovano »Kraljica vinogradov«.

SPET 7,5 KM NOVE CESTE

V nedeljo zjutraj so bili avtomobilisti prijetno presenečeni, ko so lahko od Kačičev do Kozine vozili po 7,5 kilometrih nove koprške ceste. Ta dan so namreč odprli ta novi del.

Novi krediti gospodarskim organizacijam na Koprskem

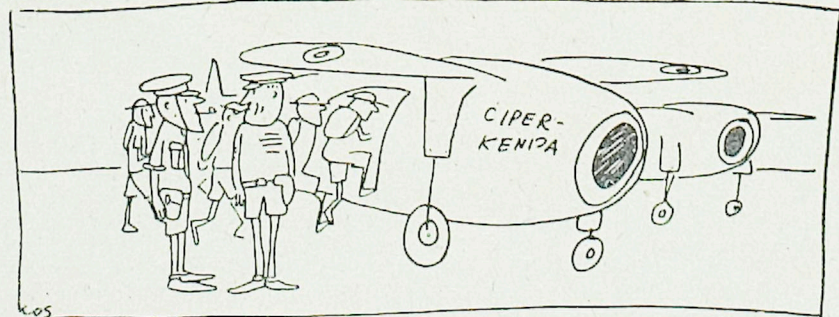
iz republiškega investicijskega sklada

Kljub temu, da so — kot je znano — blokirali 40% sredstev investicijskih skladov, so se posamezi prosilci obračali na Investicijsko banko v Ljubljani, da bi jim ta sredstva le odobrila. Poseben odbor pri republiškem investicijskem skladu je zatorej skrbno proučil vse prošnje in v zvezi s temi tudi priložene elaborate. Končno so v zadnjem mese-

cu iz republiškega investicijskega sklada bili odobreni krediti več prosilcem. Med njimi so dobili kredite tudi obratniki na Koprskem. In sicer: Kmetijska zadruga Dekani za ureditev okrog 4 ha vinograda in Kmetijska zadruga Izola za ureditev 15 ha vinograda. Ti odobreni krediti kažejo, da je Investicijska banka pripravljena financirati obnovo sadovnjakov

oz. vinogradov v koprskem okraju. Razen tega je pripravljena financirati tudi obnovo 600 ha izredno rodovitne zemlje v Slovenski Istri, ki so jo zapustili optanti in ki bo prešla v splošno ljudsko premoženje.

V zadnjem času pa je odbor za posojila pri Investicijski banki v Ljubljani odobril kredit v znesku 12 milijonov dinarjev še Gospodarski poslovni zvezi v Sežani za ureditev sadne sušilnice v Gradišču. K tej pa nameravajo priključiti še obrat za destilacijo eteričnih olj. Kredit za podobne namene je dobila tudi Gospodarska poslovna zveza v Ilirski Bistrici. Računajo namreč, da bi z zgraditvijo sadne sušilnice mnogo pomagali zlasti ljudem v Brkinih, kjer pridelajo mnogo sadja, ni pa tako kvalitetno, da bi ga lahko izvažali, za sušenje pa je prav dobro. Kredit pa je prejelo tudi podjetje Elektro-Koper za postavitev transformatorske postaje v Kopru.

— Ali ne bi kazalo, ko že premeščamo naše čete iz Cipra v Kenijo, prenesti tja tudi nekaj Turkov? Nič se ne ve, kdaj se nam začnejo puntati Kenijci, taka manjšina pa takrat prav pride...

Sprejem POSVETU

Zarota v Siriji

Iz Damaska, glavnega mesta Sirije, so sporočili, da so prišli na sled zaroti proti sedanjemu režimu v Siriji. Zarota sta vodila bivši predsednik Sirije general Adib Šišakli in polkovnik Ibrahim el Huseini, vojaški ataše v Rimu, v zaroto pa so bili vpleteni tudi nekateri ameriški funkcionarji. Pravijo, da sta Šišakli in Huseini 11. avgusta letos prisostvovala tajnim sestankom zarotnikov v Damasku. Vse zarotnike, povečini oficirje, so vojaške oblasti aretirale. Polkovnik Husein je pobegnil v Rim, general Šišakli pa se še vedno skriva v Siriji. Poročajo tudi, da so zarotniki skušali umoriti nekatere višje sirijske oficirje, Husein pa da je na tajnem sestanku povedal zarotnikom, da bodo ZDA pomagale Siriji, če se bo spremenil režim. Husein se je tudi zavzel skleniti z Izraelom ločen mir. Ameriško veleposlanstvo v Damasku pa je takoj po teh poročilih proglasilo vse sirijske navedbe za »popolnoma brez podlage«, tiškovni ataše ZDA v Siriji pa je vse to označil kot »popolnoma iz-

SPET NEUPRAVIČENA GONJA NA KOROŠKEM

Letošnjo jesen se bo začel reden pouk na prvi slovenski gimnaziji v Celovcu. Toda vse to nekaterim šovinističnim in protislovenskim elementom na Koroškem in v Avstriji ne gre v račun. Le-ti so preko svojega tiska začeli strahovito gonjo proti tej gimnaziji in skušajo doseči, da bi jo avstrijske oblasti ukinile. Zato »Slovenski vestnik«, glasilo slovenskih organizacij na Koroškem, obsoja ta dejanja bivših nacistov in šovinističnih elementov. List meni, da bi morali odgovorni avstrijski funkcionarji zatreti to protislovensko delavnost, ker je naperjena zoper mirno skupno življenje koroškega prebivalstva. Zakaj ti šovinistični elementi so na seji občinskega sveta v Celovcu celo trdili, da pomeni slovenska gimnazija v Celovcu izzivanje prebivalstva in da je to nevarnost sloveniziranja Koroške.

V nekaj vestah

TOKIO: Univerzitetni profesor londonske univerze, dr. Rotblat, je te dni na kongresu proti uporabljanju atomskega orožja, ki je bil v Tokiju izjavi, da se bo življenjska doba ljudi zmanjšala najmanj za osem let, če bi bili izpostavljeni radioaktivnemu izžarjevanju tiste stopnje, ki jo danes smatrajo v nekaterih državah za neškodljivo človeškemu zdravju. Ta znanstvenik meni, da se bo število obolenj za rakom in leukemijo povečalo, če bodo tudi v prihodnje izvajali takomenovane »atomske poskuse«.

WASHINGTON: Poveljstvo ameriške mornarice je sklenilo v okviru akcije vsedržavnega varčevanja, katerega namen je obdržati obrambne izdatke v sedanjem proračunskem letu v skupnem znesku 38 milijard dolarjev, da do konca letošnjega leta izloči iz prometa 60 raznih vojnih ladij, med njimi nekaj velikih plovilnih objektov.

RIM: Po podatkih italijanskega centralnega statističnega inštituta, so v Italiji v prvih petih mesecih letošnjega leta zaradi stavk izgubili 18 milijonov delovnih ur. Industrijski delavci čisto stavkajo zaradi zahtev sindikatov, naj se povečajo plače in naj se skrajša delovni čas od 48 na 40 ur tedensko.

ATENE: Grška vada je pretekli teden odobrila zakonski načrt o ustanovitvi urada za atomsko energijo. Naloga tega urada bo izdelava poskusnih jedrskih reaktorjev za izdelavo radioaktivnih izotopov, ki bodo služili v medicinski, biološki in tehnične namene.

KAIRO: Egiptovska vlada se je sporazumela z francosko vlado o odpremi egiptovskega bombaža v Francijo in to v vrednosti 12 milijonov dolarjev. Prvo pošiljko bombaža bo 25. tega meseca prepečala belgijska ladja »Portugal«.

KÖLN: Zahodnonemška vojna mornarica ima doslej že približno 90 vojaških plovilnih objektov. Še letos bodo v zahodnonemški pristanišča vpluli štirje rušilci, ki so jih zgradili v Ameriki.

BANGKOK: Vlade sedmih azijskih držav nameravajo zbrati 600.000 dolarjev kot prispevek v fond OZN za pomoč otrokom. Gre za fond UNICEF.

mišljeno«. Vlado sirijsko poročilo pa hkrati poziva vse sirijsko ljudstvo k budnosti poudarjajoč, da je bila zarota samo del »okopa imperialistične zarote velikega obsega, naperjenega proti svobodi in neodvisnosti sirijskega ljudstva«.

Novice s Tržaškega

Trgovinska zbornica je pred dnevi objavila podatke o gospodarskem položaju Trsta za mesec junij. Iz podatkov je razvidno, da se je nekoliko razmahnila trgovina na drobno, zlasti pri prodaji manufakturnega blaga in gospodinjinskih predmetov. V primeri z mesecem majem je padel pomorski promet, in to za 6%, industrijska proizvodnja pa se je nekoliko zvečala. Ob koncu junija je bilo zaposlenih na Tržaškem — po podatkih urada za delo — 88.995 oseb, brezposlenih pa je bilo vpisanih 15.195 oseb.

Ceprav je spet začela pritiskati vročina in so na dnevnem redu poletni dopusti (nekateri obrati in trgovine so sploh zaprte), se Tržačani sprašujejo, kako se bo končala kriza v tržaškem občinskem svetu. Razne stranke in skupine so že izrazile svoje stališče. Napredne sile zahtevajo izvajanje socialnega programa, ali pa nove upravne volitve. Bartolija pa ne more razen pripadnikov njegove stranke skoraj nihče videti za župana. Občinski odborniki so že prve dni preteklega tedna podali ostavko. Zda pričakujejo, da bo dal ostavko tudi župan. Nihče pa še ne ve, kako se bo stvar zasukala: nov odbor, komisar ali volitve. Vsekakor se bo to kmalu odločilo in bo zadeva dozorela v prihodnjih dneh.

Zaradi dosedanjih izkušenj sprejemajo Tržačani bolj skeptično vesti o gradnji novih tovarn v industrijskem pristanišču. Zda je slišati vest, da namerava velika monopolistična družba »SNIA — VISCOSA« zgraditi v omenjenem pristanišču velik industrijski obrat, ki naj bi bil po številu zaposlenih delavcev in zmogljivosti proizvodnje na drugem mestu v tržaški industriji. Ni pa še nič točnega, kakšen obrat nameravajo zgraditi. Bolj točne pa so vesti o zgraditvi tobačne tovarne, ki bi zaposlevala 1000 delavcev in bi bila ena izmed najsoodnejših tobačnih tovarn v Evropi.

SKUPINA VODITELJEV GRUZINSKE KP V JUGOSLAVIJI

Skupina voditeljev KP iz Gruzijske, ki je že nekaj dni na prijateljskem obisku v Jugoslaviji, se je te dni ustavila tudi v Sloveniji. Obiskali so tudi tovarno »Iskra« v Kranju, v njihovem spremstvu pa sta bila tudi podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj in predsednik Ljudske skupščine Slovenije Miha Marinko.

ZUNANJEPOLITIČNI KOMENTAR JUGOPRESA

Trije načrti, trije predlogi, tri možnosti

za rešitev ciprskega vprašanja

Ena najbolj neprijetnih britanskih skrbi in verjetno tudi najbolj delikatno vprašanje nove grške zgodovine ter njenih odnosov z drugimi državami, to je Ciper, postaja nov problem, ki je predmet številnih razpravljanj najrazličnejših odgovornih činiteljev.

Kaže, da je treba iskati razloge za trenutno povečano zanimanje za rešitev ciprskega vprašanja predvsem ob upoštevanju naslednjih dejstev: prvič, smo tik pred japonskim naslednjim Generalne skupščine, na katerem bodo razpravljali o izvajanju njene lanske letne resolucije o Cipru, to je o priporočilu, da se obnovijo neposredni razgovori, ki so bili prekinjeni po Makariosovem izganstvu; drugič, Grčija je ponovno zahtevala predložitev ciprskega vprašanja na dnevni red zasedanja Generalne skupščine (razprava o tem vprašanju pa bi lahko bila zelo neprijetna predvsem za Veliko Britanijo); tretjič, splošni mednarodni položaj je tak, da zopet omogoča intenzivnejše reševanje kolonialnih vprašanj; četrtič: Velika Britanija, vsaj tako kaže, vse bolj spoznava, da se s terorjem in z vojaškim pritiskom ne da zlomiti odpor ciprskega prebivalstva, in slednjič, otok Ciper ni več za Veliko Britanijo takšnega strateškega pomena, kot je bil nekoč.

Vsi ti razlogi narekujejo razgovore, zato tudi takšna povečana diplomatska dejavnost v preteklem mesecu.

V Atenah je bilo posvetovanje grške vlade z Makariosom in v zvezi s temi razgovori so poslali iz Aten posebno resolucijo Generalni skupščini; v Londonu so bili tajni razgovori med Mac Millanom in ciprskim guvernerjem, britanskim feldmaršalom

SOVJETSKI OBISK V VZHODNI NEMČIJI KONČAN

Sovjetska vladna in partijska delegacija, ki se je že od 7. avgusta mudila na prijateljskem obisku v Vzhodni Nemčiji, je 14. tega meseca zapustila Berlin. Pred odhodom so izdali skupno poročilo o bivanju sovjetske delegacije v Vzhodni Nemčiji, se pravi poročilo o sporazumih, ki so jih dosegli v razpravah. Pravijo, da je s temi sporazumi okrepjeno sodelovanje med Sovjetsko zvezo in Vzhodno Nemčijo, enotnost socialističnega tabora in stvar miru.

Med tržaškimi prebivalstvom, zlasti med kadilci, je veliko nezadovoljstvo, ker so se po odloku vladnega generalnega komisarja močno podražile cigarete in tobak. Nove cene veljajo od tega ponedeljka dalje. Visok skok cen je opaziti zlasti pri tujih cigaretah, ki so jih doslej Tržačani zelo radi kupovali. Nekatere vrste cigaret so se podražile celo za 130 lir. S tem so izenačene cene cigaretam in tobaku na Tržaškem z ostalim italijanskim ozemljem. Tržaški kadilci so torej izgubili prednost, zaradi tega so nezadovoljni, ker se bodo pač povečali vsakdanji stroški. Spriče nezadovoljstva prebivalcev so protestirale proti podražitvi cigaret in tobaka razne politične skupine in sindikati; celo Bartoli je poslal protestno brzojavko v Rim...

AVGUST

1917

8. do 16. avgusta 1917. leta: Šesti kongres Vseruske socialnodemokratske stranke boljševikov.

Osmega avgusta 1917. leta je začel VI. kongres Vseruske socialno-demokratske stranke boljševikov, ki je trajal do 16. avgusta. Razumljivo je, da kongres ni bil prijavljen oblaistem, torej se je vršil nelegalno. Tedaj je štela Partija 240.000 članov. Na kongresu je zmagovala stališče, ki ga je predložil Lenin: dvovladje mora prenehati. Sovjeti so pod vodstvom eserov in menševikov izročili oblast dejansko protirevolucionarni Začasni vladi. Geslo: »Vso oblast sovjetom!« je treba začasno umakniti. Miren razvoj revolucije je namreč postal nemogoč, tembolj pa je postalo jasno, da bo treba nujno pričeti z oboroženo vstajo. Cilj vstaje: prehod oblasti v roke proletariata, seveda ob podpori siromasnih kmetov, a vse za uresničitev programa boljševiške partije. Skratka: smer na socialistično revolucijo.

Oman pred Varnostnim svetom?

Iz zadnjih britanskih poročil je razbrati, da so britanske sile skupaj z enotami muskatskega sultana zavzele vse dele mesta Nizve ter mesti Izikija in Birhat. Trdijo, da je s tem pot do Fadhuda, petrolejskega središča na tem področju, spet odprta za promet. Zastava omanskega imama pa še vedno plapolja nad mestom Zarbin. Britanci pa tudi govore, da bo glavni del njihovih oboroženih sil, ki je trenutno v omanskem sultanatu, to področje verjetno kmalu zapustil. Poročajo tudi, da je sin šejka plemena Beni Rajam, največjega plemena med uporniki, ponudil sultanu brezpogojno vdajo.

Zastopnik omanskega imama v Kairu pa je izjavil, da bo prebivalstvo Omanskega nadaljevalo vojno, da se bo borilo vse do zmage. Res so se uporniki umaknili v Zelene gore — Gabal Abhadar, kjer bodo začeli z gverilskim vojskovanjem.

Te dni pa je britanski vojaški zastopnik izjavil, da je britansko vojaštvo po borbah v Omanu zaplenilo upornikom orožje in mine, ki so imele napise sicer v angleščini, niso pa britanski izdelki. Nikakor pa ni hotel odgovoriti, če je to orožje ameriškega izvora. Hkrati pa so iz Washingtona zanimali novico, da bi bili omanski uporniki oboroženi z ameriškim orožjem.

Toda vojna v Omanu se nadaljuje kljub vsem diplomatskim akcijam. Po poročilih iz Kaira je

namreč razbrati, da sta Velika Britanija in omanski sultan podpisala tajno pogodbo že pred začetkom sedanjih operacij. V teh pogodbah naj bi bili med drugimi tudi dogovori, po katerih sultan iz Omanske ne bi dovolil ustanoviti ameriškega konzulata v Muskatu, a tudi da bodo imeli angleški iskalci nafte na ozemlju Muskata in Omanske posebna jamstva.

Arabska liga pa je sklenila zahtevati, naj pride omanska zadeva na dnevni red Varnostnega sveta Združenih narodov. Generalni tajnik Arabske lige, Mohamed Hasuna, pa je brzojavil uradu Arabske lige v New Yorku, češ naj povabi države članice Lige, da čimprej vse potrebno ukrepejo pri Varnostnem svetu.

V zvezi z omansko zadevo je omeniti še pisanje »Washington Post«, češ da je razvoj v Omanu bolj kot vse drugo umazana zadeva in da bo postala še bolj umazana, če jo kmalu ne bodo očistili.

DI VITTORIO V JUGOSLAVIJI

Sekretar italijanske Generalne konfederacije dela, Giuseppe di Vittorio, ki je prispeval na zasebni obisk v Jugoslavijo, se je ustavil tudi na Brionih, kjer ga je sprejel predsednik republike, maršal Tito. Di Vittorio, ki ga spremlja predsednik Zveze sindikatov Jugoslavije, Djuro Salaj, bo več časa potoval po naši državi.

V Portorožu - nova javna razsvetljava

Domačini in tudi vsi drugi obiskovalci našega najlepšega turističnega kraja na slovenski obali so lahko ugotovili, da Portorožu nekaj manjka. To so pravzaprav lahko opazili šele v večernih urah, ko so ugotavljali, da je to naše letovišče skoraj brez prave javne razsvetljave. Že dolgo je bila želja piranske občine, da bi odstranila tudi to pomanjkljivost, vendar pa je tudi za to bilo potrebno nekaj časa — in seveda predvsem sredstev.

No, zdaj so načrti gotovi ter tudi sredstva so skoraj preskrbljena. Ni sicer še odločeno, kakšne bodo nove električne luči, sklenjeno pa je, da bodo novo elektrifikacijo Portoroža čimprej izvedli. Tako bodo napravili ulično javno razsvetljavo na vsem osrednjem morskem pomolu ter po portoroški magistrali od Vesne do velikih skladišč za sol.

Rešitev je pred vrati tudi za portoroški morski pomol, ki je še vedno v ruševinah. Da bodo lahko ob njem pristajale tudi neko-

liko večje turistične ladje, je severnojadranska pomorska oblast na Reki predvidela za njegovo obnovitev dvajset milijonov dinarjev investicijskega kredita. Z deli bodo po danih zagotovilih začeli že letošnjo jesen.

Z ureditvijo omenjenih dveh problemov bo Portorož izredno veliko pridobil, saj bosta s tem odstranjeni dve osnovni pomanjkljivosti, ki se motita živahnost turističnega življenja. Posebno ureditev pomola bo prispevala k boljši povezavi Portoroža z zunanjim svetom tudi po morskem poti.

Odločen uspeh

(Nadaljevanje s 1. strani)

ske gozdarskih zbornic Jugoslavije, da bomo v prihodnjem letu investirali v kmetijstvo in gozdarstvo skupno z regresi 92,7 milijard, brez regresov pa 77,2 milijarde. To so vsekakor ogromne vsote, ki kažejo na to, da nameravamo s hitrimi koraki dvigniti navedeni dve doslej zaostali gospodarski veji. V tempu naj bi sledili razvoju industrije v preteklih letih. Da je tako, nam dokazujejo podatki, ki govore, kako naj bi se navedeni znesek porabil po posameznih panogah. V tem pogledu je predvideno, da bi porabili nad 55 milijard samo za večjo mehanizacijo in opremo. Vemo, da imamo neobdelane in premalo obdelane velike površine zemlje, ki bi jo lahko obdelali, a je drugače ne bomo mogli kot s stroji. Že sedaj so bila izdana navodila, po katerih je silno olajšano odobranje posojil za nabavo strojev, ki so potrebni za melioracije.

Govorili smo le o tem, kako napredujemo in o načrtih za bodoče. Povedati moramo še, da tudi sproti vlagamo velika sredstva za razvoj in napredek gospodarstva. Tako je Jugobanka odobrila v zadnjem času vrsto kreditov, s katerimi naj bi v podjetjih zboljšali proizvodnjo, da bi jo povečali, zlasti da bi povečali izvoz. Investicijska banka pa je dala na zadnji seji samo industriji za potrebe rekonstrukcij skoro milijardo posojil, da ne naštevamo drugih gospodarskih panog. Znatna sredstva so dobila tudi razna koprka kmetijska gospodarstva za nove nasade in podobno.

—dt—

Ureja uredniški odbor. — Glavni urednik Stane Skrabar. — Odgovorni urednik Rastko Bradacka. — Za tisk odgovarja Franc Zdešar.

KOPER - BODOČE SREDIŠČE linijske potniške obalne plovbe v TRŽAŠKEM ZALIVU

Glavno mesto slovenskega dela naše obale bo nujno moralo prevzeti pobudo tudi na področju potniškega ladijskega obalnega prometa in nadaljevati bogate tradicije Trsta

Koper je danes še majhno mesto, toda po vključitvi v svobodno FLRJ je po svojem zemljepisnem in političnem položaju poklicano, da prevzame vodilno vlogo tudi v pogledu organizacije linijske potniške obalne plovbe. Trditev, da je naloga Kopra prevzeti te funkcije iz rok Trsta, ni niti malo drzna, temveč samo ugotavljanje stvarnih dejstev. Kratak pogled nazaj nam to potrjuje.

Trst je postal velika luka na škodo Kopra. Vendar se to ni zgodilo zaradi morebitnih boljših pogojev, saj vemo, da je koprski zaliv v vsakem pogledu primernejši za gradnjo velikega pristanišča kakor Trst. Avstroogrsko so pri odločitvi, kje bo zgradila veliko pristanišče, vodili predvsem politični motivi.

Tako je postal Trst pred prvo svetovno vojno največje in najpomembnejše pristanišče na Jadranu. Njegovo pomorsko gospodarstvo se je silovito razvilo zaradi širokega zaledja in že tik pred prvo svetovno vojno je bila njegova potniška obalna plovba vzorno urejena. Povezovala je vsa jadranska pristanišča od Benetk do izliva reke Bojane v morje. V tistih časih je imel Trst sam več obalnih potniških ladij različnih vrst kakor vsa druga obmorska mesta na tem področju skupaj.

Tržaške luksuzne potniške ladje so že pred prvo svetovno vojno vzdrževale ekspresno progo do Kotora s hitrostjo, ki je bila šele letos presežena s strani naše luksuzne M/L »Jugoslavije« (17,5 milje hitrosti na uro). Brzi parnik »Venezia« je v dobrih treh urah premeril razdaljo od Trsta do Benetk! Podjetje »Istria-Trieste« je s svojimi ladjami vzdrževalo linijski potniški in potniškotovorni promet med Trstom in Istro. Obstajala pa so še druga manjša podjetja, ki so vzdrževala zveze do Sesslana in Gradeča z Miljami.

V Kopru je bilo mestno podjetje za linijski potniški obalni promet »Capodistria«, ki je imelo naslednje potniške obalne parnike: »Tergeste«, »Capodistria«, »Vettor-Pisani«, »Santorio«, »San Giusto«, »Carpaccio« in »Oltra«. Te ladje so bili nekakšni morski »tramvaji« in so vzdrževale hitro, redno zvezo s Trstom, Valdoltra in Ankaranom. V Trstu je bil zasebnik, ki je imel parnik »Lampo« (Blisk), izredno hitro malo obalno enoto, ki je premeril razdaljo od Trsta do Kopra v 22 minutah!

Med prvo in drugo svetovno vojno je Trst na področju obalne linijske potniške plovbe mnogo izgubil. Levji delež so pograbile v tem pogledu Benetke. Trstu sta ostali podjetji »Istria-Trieste« in »S. N. Giuliana«. Prvo je vzdrževalo še dalje zvezo med Trstom in Istro ter Zadrom, drugo pa s tremi malimi parniki proge od Trsta vzdolž obale do Sesslana. Toda navedeni podjetji nista več imeli prave življenjske sile. V 23 letih je podjetje »Istria-Trieste« nabavilo samo 3 nove ladje (»San Giusto«, »Pola« in

»Rovigno«), en parnik (»Arsa«) pa prodalo stari Jugoslaviji in ga ima še danes »Jadrolinija« pod imenom »Hercegnovi«. Podjetje »Giuliana« ni doživelo nikakih sprememb. Tudi Milje so ostale pri starem.

Obalna plovba v Kopru je obdržala 4 parnike (»Tergeste«, »Vettor-Pisani«, »Nazario Sauro« in »Santorio«). Kmalu po zaključku druge svetovne vojne je bilo ustanovljeno še eno podjetje za obalni tovorni promet. To podjetje je v koprski ladjedelnici naročilo 2 motorni jadrnici in je vzdrževalo linijsko progo Koper—Trst. Razen tovora so prevažali tudi potnike. V sezonah so razni privatniki s svojimi malimi ladjami vzdrževali konkurenčne proge med Koprom in Trstom (današnji parnik »Itala«, parnik »Bella Riviera«, M/L »Spyros Xydias«). Kot dodatni plovni enoti med Koprom, Nikolajem in Valdoltra sta bili motorni ladjici »Egida« in »Aurora«.

Danes lahko trdimo, da Trst nima več potniške linijske obalne plovbe. Podjetje »Istria-Trieste« le še živetari in edina proga je na podlagi Videmskega sporazuma vzpostavljena proga Trst—Koper. To zamiranje tržaške potniške obalne plovbe je povsem razumljivo, saj danes Italija nima več tistih krajev, ki jih je svoj čas povezoval Trst s svojimi ladjami.

Tudi Koper danes nima svoje obalne linijske potniške plovbe. Vendar je iz dneva v dan bolj jasno, da jo bo moral v najkrajšem času imeti in da bodo njegove potniške obalne ladje med drugim prevzele tudi tiste proge, ki so jih vzdrževala nekoč tržaške potniške ladje.

Seveda pa bi bilo zgrešeno, če bi v današnjih novih razmerah šablonsko prevzemali nekdanje proge. Pri vzpostavljanju novih rednih potniških prog, ki bodo imele svoje izhodišče v Kopru, bo potrebno upoštevati ekonomske in turistične faktorje v okviru okrajnih, republiških in zveznih zahtev in potreb.

V glavnih obrisih bi morale ladje bodočega podjetja za obalno plovbo v Kopru vzdrževati

naslednje proge: medluške, srednje in longitudinalne proge. Pod prve spadajo redne proge po večkrat na dan: Koper—Ankaran—Valdoltra, Koper—Jernejska Draga, Koper—Izola—Piran—Portorož, Koper—Trst. Med srednje proge bi predvsem spadala zveza Koper—Izola—Piran—Umag—Poreč—Rovinj—Pulj in Koper—Reka, med longitudinalne pa zveza Koper—Poreč—Pulj—Mali Lošinj—Zadar—Split—Dubrovnik. Z uvedbo navedenih prog bi bila v lokalnem merilu razbremenjena avtobusna podjetja, v zveznem merilu pa Reka, promet bi bil znatno izboljšan, izredne koristi pa bi imel predvsem naš turizem.

Razen navedenih rednih prog bi organizacija turističnih križarjenj z ladjami po Jadranu in Sredozemlju prinašala Kopru kot idealnemu izhodišču za takšna

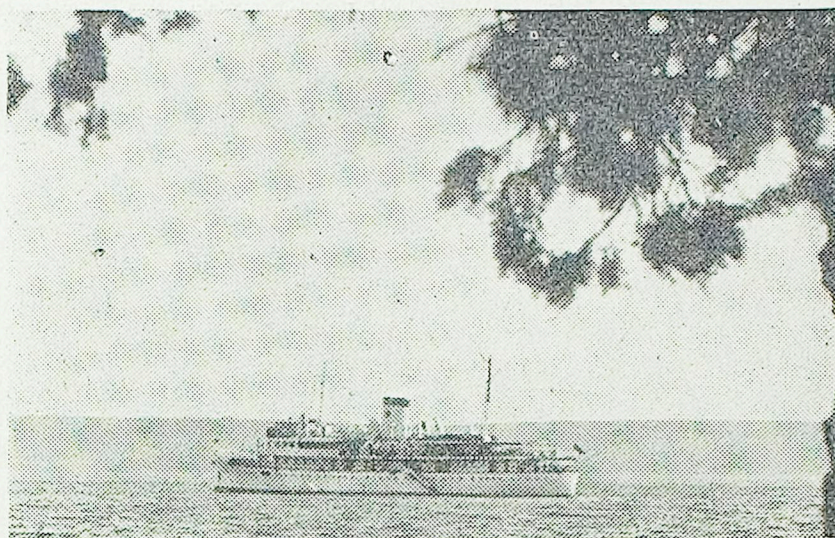
Pomen in vloga trgovinske mornarice

Prejeli smo poljuden zapisek o pomenu, vlogi in nalogah trgovinske mornarice. Mnenja smo, da bo lahko izpopolnil naše znanje o pomorski plovbi, zato ga v celoti objavljamo.

Ladje trgovinske mornarice so sredstva za prevoz blaga in ljudi z namenom, da se zadosti splošnim potrebam in seveda pri tem doseže določene gospodarske koristi. Ker se morske poti ne dajo skrajšati, skušamo skrajšati čas vožnje. Hitrejša ko je ladja, večje koristi prinaša. Danes sta se hitrost in možnost prevažanja z ladjami zelo povečali.

Transport blaga moramo vključiti v proces proizvodnje, ker je ta njeno logično podaljšanje. Proizvedeno blago je treba dostaviti na mesto potrošnje — to vlogo pa opravlja transport.

Pomorski prevozi predstavljajo tri četrtine celotnega svetovnega transporta. Vse pomorske države vlagajo velika sredstva za okrepitev lastne trgovinske mornarice, imamo pa primere (Švica itd.), ko imajo svoje ladje tudi nepomorske države. Tako velika udeležba pomorstva v transportu je povsem razumljiva in jo narekujejo naravni pogoji. Medkontinentalnega transporta si ne moremo zamisliti brez pomorskega ladjevja. Razen tega je pomorski promet še vedno najcenejši, ker

Turistična ladja »Partizanka« v Portorožu med svojim križarjenjem ob Jadranski obali

potovanja znatna devizna sredstva.

Obalna linijska potniška plovba je v glavnem pasivna, prinaša pa takšne posredne koristi, da je končno vzeto le aktivna. Takšno podjetje bi imelo v Kopru pogoje, ki bi mu omogočili celo samostojno aktivno poslovanje.

Vida

VSE OKROG morja

»JUGOSLOVENSKA TANKERSKA PLOVIDBA« s sedežem v Zadru je pred kratkim kupila v inozemstvu tanker z nosilnostjo 13.000 ton, ki ga je imenovala »Alan«. Le-ta je zaenkrat največja jugoslovanska ladja. Do sedaj je bila največja ladja tudi tanker, in sicer »Lendava«, last istega podjetja.

—0—

Zvezni izvršni svet je izplačal dotacijo za leto 1956 podjetju »Jadranska linijska plovidba« na Reki za ladijski progi Koper—Trst in Koper—Umag, kateri je podjetje ukinilo maja letos. Kljub dotaciji Jadrolinija ni ponovno uvedla ukinjenih prog!

—0—

IZGRADNJA ŽELEZNIŠKE ZVEZE HRPELJE—KOPER bo stala z elektrifikacijo vred nekaj čez 3,6 milijarde dinarjev, kar je komaj 4% vseh potrebnih investicij za gradnjo proge Sarajevo—Ploče in Beograd—Bar. Tako je železniška povezava Kopra z zaledjem najcenejši novi izhod Jugoslavije na morje.

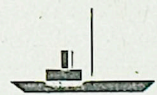
—0—

USPOSOBITEV KOPRSKEGA PRISTANIŠČA za pristajanje prekoceanskih ladij bo veljala našo skupnost komaj 3% vseh investicij, ki so potrebne za izgradnjo pristanišč v Baru in Pločah.

—0—

»LABOR«, največja obalna motorna jadrnica, »Splošne plovbe« je na dvomesečnem križarjenju po Jadranu z gojenci Srednje pomorske šole iz Pirana. Tako bodo mladi pomorščaki prišli do potrebnih praktičnih vaj na morju, ki jih pri svojem vsakodnevnem pouku pogrešajo, ker šola nima lastne šolske ladje. Potrebno bi bilo začeti z akcijo za nabavo nove šolske ladje, ki jo piranska šola tako zelo potrebuje.

Plovba naših ladij

P/L »BIHAČ« je 9. avgusta priplula v sovjetsko črnomorsko pristanišče Zdanov, kjer naklada blago za Jugoslavijo.

P/L »DUBROVNIK« je 5. avgusta prispela v Emden, kjer naklada blago za Porto Marghera.

M/L »GORENJSKA« se je mudila od 3. do 15. avgusta v Adenu zaradi popravila, nakar nadaljuje vožnjo na Reko.

P/L »GORICA« je 9. avgusta odplula iz sicilskega pristanišča Palermo v grško pristanišče Eleusis, kjer naklada blago za Kontinent.

P/L »LJUBLJANA« je 12. avgusta odplula iz Rotterdama s tovorom za Siracuso.

M/L »MARTIN KRPAN« je 10. avgusta odplula iz našega pristanišča Ploče s tovorom za Aleksandrijo v Egiptu.

P/L »NERETVA« je 12. avgusta priplula iz Casablance v Bilingham.

P/L »POHORJE« je 1. avgusta plula mimo Adena na poti na Kitajsko.

P/L »ROG« je na poti iz Rotterdama v Jugoslavijo.

P/L »ZELENGORA« je 9. avgusta zapustila Bintang Island s tovorom za Kontinent.

TEDEN DNI po Jugoslaviji

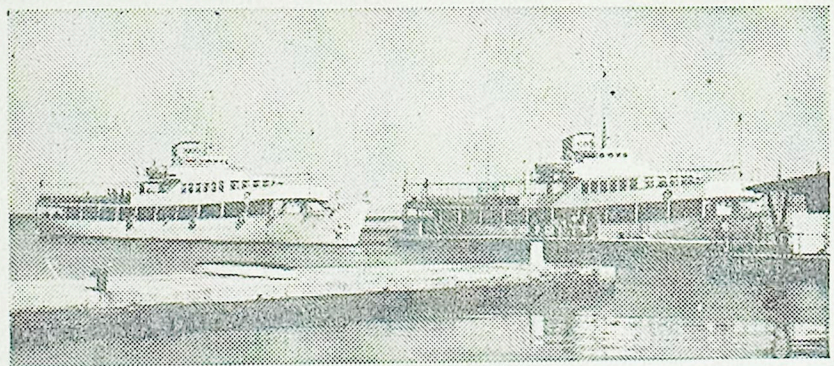
V kratkem bodo zaključili z montažnimi deli DRUGE SKUPNE AGREGATOV NA JABLANIŠKEM JEZERU. Po zaključku teh del bo imela hidroelektrarna Jablanica pogoje, da z zmogljivostjo 200.000 konjskih sil proizvede 700 milijonov kWh električne energije letno.

VELIK USPEH JE MEDNARODNO PRIZNANJE, saj podjetje LITOSTROJ v Ljubljani stalno dobiva iz nozomstva naročila za žerjave. Tako je pred kratkim to podjetje dobilo naročilo za izdelavo največjega žerjava v Indiji, ki bo imel nosilnost dvakrat po 230 ton. Avstriji so naročili več obdelovalnih delov za kemično industrijo, Egipt pa kaže veliko zanimanje za žerjake. V kratkem

bo podjetje LITOSTROJ s sodelovanjem podjetja RADE KONCAR iz Zagreba in podjetja HIDROMONTAŽA iz Maribora začelo z montažo velike hidrocentrale v Pakistanu, ki bo imela tri agregate s skupno močjo 16.000 kilovatov. Delovni kolektiv tega podjetja izdeluje med drugim tudi rezervne ladijske vileke iz silve litine za potrebe našega ladjedelništva. Te 8 do 12-tonske vileke potrebujejo namreč ladjedelnice na Reki, v Pulju in v Splitu. V delu pa imajo tudi krmne statve iz litega jekla teže 22 do 25 ton.

DVA NOVA REMORKERJA JE ZGRADILA LADJEDELNICA »TITO« V BEOGRADU. Opremljena sta z Dieslovimi motorji po 230 konjskih sil. Sposobna sta, da nize dol po spodnji in srednji Donavi ter Savi vlečeta po šest tovornih ladij, katerih vsaka ima do 400 ton. En remorker, »Jagodnjak«, bo te dni odvelel tvor boksita in pirita v Regensburg, drugi, »Jablanik«, pa bo odplul v Sovjetsko luko Izmail po premost za koksiranje.

1000 TON BETONSKEGA ŽELEZA F-6 ZA POTREBE GRADNJE STANOVANJ bomo v kratkem uvozili iz Italije. Komite za zunanjo trgovino v Beogradu je že odobril devizna sredstva, beograjsko zunanjetrgovinsko podjetje »Tehnopromet« pa bo poskrbelo, da bomo prvih 500 ton omenjenega železa uvozili že do konca avgusta, ostalo količino pa najkasneje do 7. septembra. Kaže, da bo ta količina betonskega železa zadovoljila sedanjim zahtevam gradbenih podjetij za gradnjo stanovanj.

Srečanje »pesnikov« v koprskem pristanišču: motorni ladij-dvojčici »Ivan Cankar« in »Kosta Racina«, dokler ni »Jadrolinija« ukinila prog za Trst.

PRED MEDNARODNO RAZSTAVO »DRUŽINA IN GOSPODINJSTVO«

OSIDA - priznanje za kakovost

Ker je predvideno, da bo v naši državi odslej vsako leto prirejena mednarodna razstava »Družina in gospodinjstvo« (letošnja, prva, bo v Zagrebu od 7. do 22. septembra, prihodnje leto pa verjetno v kakem drugem večjem mestu v Jugoslaviji), so organizatorji te razstave prišli še na neko drugo izvirno zamisel. Namreč, da bi že na letošnji razstavi izbrali, ocenili in nagradili tiste izdelke, namenjene za gospodinjstvo oziroma za široko potrošnjo, ki pridejo največ v poštev za uporabo v gospodinjstvu oziroma v družini. Z drugo besedo, gre za predmete, izdelke, ki s svojo funkcionalnostjo olajšujejo gospodinjstvo in družinam delo.

Zaradi tega je organizacijski odbor I. mednarodne razstave »Družina in gospodinjstvo« ustanovil poseben Ocenjevalni svet za industrijske in obrtne gospodinske izdelke, imenovan OSIDA (Ocenjevalni svet za industrijske in zanatske domačinske izdelke). Ta svet bo dajal priznanja vsem vrstam razstavljenih predmetov in izdelkov, ki bodo odgovarjali določenim predpisom (normam) za kvaliteto, estetiko in funkcionalnost.

To priznanje se bo imenovalo OSIDA; predvidene so naslednje vrste priznanj:

1. OSIDA — STANDARD za zajamčeno standardno kakovost proizvodov, ki zagotavlja potrošnikom, da je proizvod najboljše kvalitete. Proizvajalec, čigar proizvod bo nagrajen s priznanjem OSIDA, bo v svoj izdelek oziroma embalažo lahko vtisoval to priznanje.

2. MODRA OSIDA — za vrhunsko kakovost izdelka, ki je boljše, kakor navadni industrijski standard.

3. ZLATA OSIDA — za vrhunsko kakovost izdelka, ki je najvišji doseg v proizvodnji določenega proizvoda.

Za estetski videz izdelkov bo sta dve vrsti OSIDA:

1. BELA OSIDA — za primer-no opremo izdelkov in

2. PLAVA OSIDA — za vrhunsko, se pravi najboljšo opremo predmetov in njihovo obliko.

Nedvomno bo tovrstno ocenjevanje vplivalo na proizvajalce, da bodo izboljševali kakovost svojih izdelkov, namenjenih za potrebe družin in gospodinjstev, istočasno pa bodo potrošniki vedeli, katere izdelke velja kupovati.

Vsekakor je tudi važno in pomembno, kako bodo ocenjevali posamezne izdelke. V ta namen so ustanovili posebno komisijo za izbiranje industrijskih izdelkov namenjenih gospodinjstvu, imenovano KODIP (komisija za odabiranje industrijskih proizvodov namenjenih domačinstvu). Komisija KODIP bo imela v

misijo sestavljajo: zastopniki Zveze sindikatov Jugoslavije in Zveze ženskih društev — kot zastopniki mišljenja potrošniške javnosti; visokokvalificirani industrijski delavci iz gospodarskih panog, čigar proizvode se ocenjuje; strokovnjaki Zavoda za napredek gospodinjstva — za posamezno gospodarsko panogo; tehnologi — strokovnjaki za določeno gospodarsko panogo; arhitekti-specialisti za industrijsko oblikovanje in likovno opremo izdelkov; ekonomist-strokovnjak za probleme domačega in inozemskega tržišča in strokovnjak za probleme ekonomske propagande in ekonomske publicistike.

Komisija KODIP bo imela v

določenih razdobjih v enem letu svoje sestanke, na katerih bodo ocenjevali izdelke, ki jih bodo proizvajalci nameravali razstaviti na prihodnji razstavi »Družina in gospodinjstvo«, z namenom, da te izdelke predložijo za priznanje OSIDA. Da pa bo bilo to ocenjevanje čim bolj objektivno in da bi proizvajalci imeli zaupanje v to komisijo oziroma sploh da bi bili prepričani, da so pravilno prejeli OSIDA, se proizvajalci lahko proti odločitvi KODIPA pritožijo na Svet OSIDA, ki dokončno odloča.

Omeniti je še tole! Proizvode oziroma izdelke bodo ocenjevali po naslednjih karakteristikah:

1. kakovost proizvoda (sestav,

funkcionalnost, sposobnost za potrošnjo in podobno) in

2. estetski videz izdelka oziroma njegova oprema (industrijska oblika, embalaža, likovna oprema in označba in podobno).

Pobuda organizatorjev razstave »Družina in gospodinjstvo« za priznanje OSIDA je vsekakor vredna vse pohvale. Zakaj lahko računamo, da se bodo naši proizvajalci začeli še mnogo bolj kot doslej truditi, da bi resnično izdelovali kar se da najbolj kakovostne izdelke. Nagrade — predsedstvo Centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije je za OSIDA že odobrilo posebno subvencijo — bodo pa tudi svojevrsten stimulans.

Sme odrasli vedno pravični do otrok?

V tem kratkem sestavku, nekakšnem pomenku, ne gre za odnos roditeljev do svojih otrok, temveč za splošno, odnos odraslih do otrok. Kar začnimo z enim samim primerom!

Stojimo v vrsti v trgovini. Precej nas je, prodajalke niso tako spretno, vsakdo pa bi bil v tej vročini rad kar najhitreje postržen. Toda ni videti nikake nemoznosti pri nas čakajočih. Tedaj je pred pultom deček, star okrog deset let. Pa stopi neka ženska, dokaj daleč za njim v vrsti, pred pult, rekoč: »Kar meni dajte prej, saj tale fantek ima tako dovolj časa, da lahko počaka!« In za njo še nekatere ženske in neki mo-

ški: »Res je, mi odrasli tudi teže čakamo in časa tudi nimamo. Kar nam postrezite pred njim, prejš!«

Ni važno, kako se je »znašla« prodajalka in komu je prej postregla. Resnično pa je v tem primeru važen — odnos odraslih do otrok!

Kaj mislite, da je, recimo, mati poslala svojega fantka v trgovino zaradi tega, da bo tamkaj čakal na nekakšno milost drugih, da bi prišel na vrsto? Raje obratno! Ker mati ni imela časa zaradi domačega dela, je poslala sinka v trgovino. In zdaj si zamislite: sinko tamkaj čaka na milost drugih strank, da ga bodo pustile na vrsto, čeprav je bil on pred njimi,

mati pa je doma vsa v skrbeh zanj. Gotovo je preračunala, čez koliko časa bi se moral vrniti iz trgovine. In zdaj — sinka ni in ni. Se mu je kaj zgodilo, je morda izgubil denar? Skrb, polna skrb, in še nekoliko očitavanja, češ zakaj sem ga pustila, raje bi šla jaz sama...

Koliko neprijetnosti lahko napravimo, koliko skrbi lahko povzročimo odrasli, če nismo tudi do otrok pravični! Mar mislijo odrasli, da otroci nimajo srca, da nimajo občutka za pravičnost? Se kako! Kako se lahko tako srce zakrklje, kako izpod čela lahko začne gledati tudi na tiste odrasle ljudi, ki jim — recimo — niso nič žalega storili. Kajti v vseh lahko sčasoma vidijo tiste ljudi, ki jim kjerkoli lahko zabrusijo: »Počakaj, ti si še mlad in imaš dovolj časa...!«

Resnično — mnogokrat so odnosi odraslih do otrok nepravilni, nečloveški, netovariški. Gre včasih za nekaj minut čakanja, pa izpodrinemo otroka, ne da bi se pri tem zavedali, kako smo bili krivični. Najhuje je pa vsekakor to, da je tako podcenjevanje in zapostavljanje otroka v vzgojnem pomenu nemogoče. Torej — roko na srce, če smo si tudi mi kaj takega že kdaj dovolili... B. A.

DR. MIRA ROSINA IN GOSPODINJSKA UČITELJICA JOŽICA PIRC

Dieta pri črevesnih boleznih

Po izjavah naših zdravstvenih delavcev je zadnja leta opaziti občuten porast črevesnih boleznih. Zato bo knjižica »Dieta pri črevesnih boleznih« — izdala jo je Založba Centralnega zavoda za napredek gospodinjstva v Ljubljani — ki opisuje simptome bolezni, daje zdravstvena navodila, hkrati pa navaja po deset jedilnikov za akutni in kronični črevesni katar in zaprtje, nedvomno pomemben pripomoček pri zdravljenju te bolezni. Za jedi, ki jih vsebujejo posamezni jedilniki, je v knjižici nad

200 receptov s preračunano biološko in kalorično vrednostjo.

Mimo drugega je v knjižici tudi razlaga nekaterih kuharskih izrazov in splošna navodila za pripravo dietne hrane pri črevesnih boleznih, ki se zlasti glede uporabe maslobo zelo razlikujejo od pripravljanja hrane za zdrave ljudi. Dalje vsebuje tabelo živil glede na njihovo kemično sestavo in kalorično vrednost in navodila za domačo pripravo sokov, ki jih zdravniki priporočajo pri zaprtju. Knjižica ima 96 strani in stane samo 150 dinarjev.

OB UKINITVI NEKATERIH OSNOVNIH ŠOL V ILIRSKO-BISTRIŠKI OBČINI

ZNANJE NE POZNA RAZLIK!

Dvakrat je Svet za šolstvo pri občinskem ljudskem odboru v Ilirski Bistrici govoril o izboljšanju šolstva v občini in s tem v zvezi o ukinitvi nekaterih šol, nazadnje pa je o teh predlogih razpravljala na zadnji seji tudi občinski ljudski odbor. Le-ta je osvojil predloge Sveta za šolstvo in bi bile ukinjene naslednje osnovne šole: Starod, Sabonje, Veliko brdo, Koritnica, Zabiče, Vrbovo in Koseze. Otroci, ki so doslej obiskovali pouk v teh, v bodoče ukinjenih šolah, pa bodo odslej obiskovali naslednje šole: iz osnovnih šol Starod, Sabonje, Velikega brda in Studene gore v novo ustanovljeni šoli v Pavlici, iz osnovne šole Zabiče bi hodili v osnovno šolo v Kuteževo, iz Koritnice v Knežak, iz osnovnih šol v Vrbovem in Kosez pa v osnovno šolo v Ilirsko Bistrico. Ukinjeni pa bodo tudi posamezni razredi, in sicer: na osnovni šoli Šembije 3. in 4. razred, ki se preselita na osnovno šolo v Knežak,

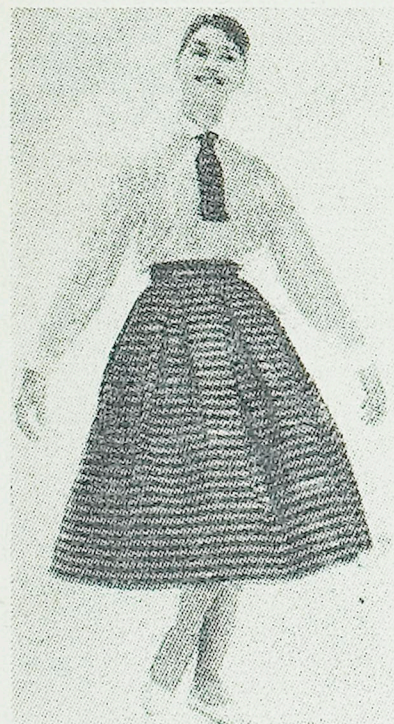
na osnovni šoli Novokračine pa bodo ukinjeni vsi razredi od 4. naprej in se prenesejo na osnovno šolo v Jelšane. Prav tako bodo ukinjeni vsi razredi od 4. dalje v osnovni šoli Harije, ki se prenesejo na osnovno šolo v Ilirsko Bistrico.

Povsem razumljivo je, da z ukinitvijo omenjenih šol oziroma razredov še niso popolnoma ustvarjeni pogoji, da bi odslej lahko šoloobvezni otroci pridobivali v šolah tisto znanje, ki bi ga morali. Toda s tem je napravljen korak naprej. Zakaj doslej je bilo praktično skoraj nemogoče, da bi učitelji poučevali učence v posameznih razredih tako, kakor bi to zahtevala stopnja njihove zmogljivosti, ko pa je učitelj moral hkrati poučevati tri razrede skupaj.

In kako mislijo o tej reformi oziroma ukinitvi nekaterih šol starši? Večina smatra, da bo to koristilo otrokom samim. So pa tudi starši, ki so proti ukinitvi nekaterih šol in razredov. Pravijo namreč, da bodo morali v bodoče otroci hoditi mnogo dalj v šolo in celo, da zaradi slabih vremenskih razmer v zimskem času otroci ne bodo mogli hoditi v šolo. Nekateri pa v svojem naprednem gledanju celo pretiravajo, češ da odslej otrok sploh ne bodo več pošiljali v šolo.

Končno pa — tu so zakonski predpisi, ki določajo, kdo mora obiskovati osnovno šolo. Eno pa mora biti jasno vsem: šolska reforma hoče doseči prav tisto, česar nekateri redki ljudje nočejo

razumeti. Namreč, da naj bi vsi otroci na enak način dobivali znanje, pa naj bodo le-ti na podeželju ali v mestu. Zakaj — znanje ne pozna razlik. Kako bodo otroci pridobivali znanje, to pa je tisto, kar nam narekuje, da ustvarimo za šolski pouk kar najbolj ugodne pogoje. Prav zaradi tega pa so tudi ukinjene nekatere osnovne šole in razredi na nekaterih šolah v ilirsko-bistriški občini. A. Gustinčič

Posebnost tega krila in bluze je okrasna kravata iz istega blaga kot krilo. Ta komplet bo primeren tudi za prve jesenske dni.

Naša žena št. 7-8

V zadnji, dvojni številki »Naše žene«, je dokaj zanimivega branja. Razen aktualnih političnih prispevkov vsebuje ta številka tudi prispevke, ki zanimajo današnje žene, oziroma starše. Tako je dr. M. Benedič napisal tehten članek »Vprašanje kazni«. Mimo »Zaupnih pomenkov« in »Zdravniških odgovorov« ter »Kozmetike«, je objavljen zanimiv prispevek dr. Alojzija Šefa »Skrbimo za svoje noge«. Poleg številnih receptov za kuhanje objavlja revija tudi nekaj fotografij oziroma skic oblek za poletne dni.

Gospodinje, nekaj za vas!

Pri Zavodu za Jadranske kulture v Škocjanu pri Kopru si lahko nabavite posebne vrste paradižnikov za konzerviranje po izredno ugodni ceni 15 dinarjev za kg.

Priporočamo gospodinjam, da bi te vrste paradižnikov vlagale cele in sicer po sledečih receptih:

I. Cel paradižnik v soli: Oprane paradižnike (naj bodo precej trdi) naložimo v kozarce, čez nalijemo prekuhano ohlajeno slano vodo (na 1 l vode 20—25 dkg soli) kozarce zavežemo in spravimo. Ko te paradižnike uporabljamo, jih lahko pustimo čez noč namočene v vodi, da se izluži iz njih del soli.

II. Celi paradižniki sterilizirani

Vzemi dobro zrele, še trde manjše paradižnike, jih umij ter malo napikaj z zoborebecem, zato da pri kuhanju ne razpadejo. Nato jih naloži tesno v patentne ali navadne kozarce in zalij s prekuhano rahlo oslajeno vodo dva prsta pod robom. Kozarce dobro zapri (navadne z večkratnim celofanom) in kuhaj v sopari 40 minut pri 100°C.

Sportni triko komplet za zadnje poletne dni.

Drobni nasveti

Riž boš lepo prepražila, če dodaš vodi, v kateri se kuha, nekaj kapljic limonovega soka.

Madeže na nepravilnem blagu očistiš z rumenjaki. Namažeš jih z raztepenim rumenjaki in pušiš, da se posuši. Nato jih zdrgni z mehko krtačo.

Če hočeš hitro zlikati perilo, ga ovlaži s krtačo, ki si jo prej namočila v mlačni vodi in takoj likaj.

Če ne želiš imeti vonja po ribah, ko jih pečeš, jih poskropi s mlekom ali z limonovim sokom.

Riž vsrkava vlogo: zato bo nekaj zrnc riža v solniku preprečilo, da se ti sol ne strdi v kepe.

Umazane fotografije najlepše očistiš s kosmičem vate, pomočnim v vazelini.

Posoda ne bo počrnela na ognju, če zunanje dno premažeš prej s suhim milom.

Da bi dobili celo orehovo jedrce iz lupine, pustite orehe eno noč v slani vodi.

Če hočeš, da bo listje rastlin, ki jih imaš v sobi lepo in bleščeče, ga namaži s krpicco, namočeno v glicerinu.

Da cvetje ne bi prehitro ovenelo v vazi, dodaj vodi aspirina ali 5 gr salmijaka v prahu. Vsak dan poreži stebelce cvetic za en do 2 cm, pa se boš čudila, kako dolgo ostanejo sveže.

GOLAŽ IZ STROČJEGA FIŽOLA

1 kg stročjega fižola, 1 kg krompirja, 6 dkg masti ali 3 dkg masti in 3 dkg suhe slanine, 2 čebuli, 4 paradižniki, žlička sladke paprike, sol.

Na masti ali slanini zarumenimo sesekljano čebulo, dodamo posebej v slani vodi na pol kuhan fižol in na kocke zrezan krompir in solimo. Zalijemo s fižolovko in kuhamo, da je krompir mehak. Tedaj primešamo zmečkan paradižnik in sladko papriko in še malo pokuhamo. Ako dodamo jedi paradižnik s krompirjem vred, ostane krompir zaradi kisline trd.

II golažo damo na mizo krompir ali polento ter zeleno solato.

Mlade Kitajke — delavke in izobraženke — so se hitro oprijele zdravih navad jutranje telovadbe po vsakodnevnih navodilih in ritmičnega radia Peking.

OB IZIDU PRVEGA ROMANA VASJE OCVIRKA

Razgovor z avtorjem

Ob 15. obletnici znane roške ofenzive, je izšlo prvih 200 primerkov romana »Hajka«, prvega daljšega proznega teksta Vasje Ocvirka, v katerem je avtor zajel prav obdobje partizanskega boja med roško ofenzivo. Ocvirkov prozni prvenec je izdala založba LIPA v Kopru kot svojo 53. knjigo. Ob tej priložnosti je naš sodelavec zaprosil avtorja za intervju.

Povejte mi nekaj o svoji mladosti — sem mu dejal, da bi razgovor stekel. In sem zapisal: Zgodbo, kot jih je bilo toliko v tistem času, v tisti mladosti, toliko podobnih in vendar vsaka po svoje različnih. Saj je vsak človek v dobi doraščanja in formiranja nekako osamljen, sam v sebi mora priti z marsičim na čisto, najti odgovor na mnoga vprašanja. Tako je bilo še posebno v tistem času med dvema vojnama, v katerega je padla tudi Ocvirkova mladost. Ta ni bila lahka. Podobna mnogim drugim in vendar — po svoje različna. Rojen je bil 30. aprila 1920 v Medvodah pri Ljubljani. Brezskrbna otroška leta je preživel v Gorici, v šolo pa je prišel hoditi v Ljubljani, kjer je preživel dolga in mučna internatska leta v Marijanišču. Po opravljeni maturi je študiral na srednji tehniški šoli, v gradbeni stroki, ki jo je končal, kljub temu, da ni čutil posebnega nagnjenja do tega poklica. Ze marca 1942 pa je odšel na težko, tvegano in ne le zanj — temveč za tolike druge odločilno pot, da bi ga poslej z njimi, živimi in mrtvimi, za vselej vezal skupni cilj in jezik: v življenju in v delu. Roška ofenziva mu je ostala kot najmočnejše doživetje za vselej v spominu. Iz njega se je porodil prvi večji prozni tekst, roman »Hajka«, umetniško preoblikovan spomin na žive in padle tovariše. Ni nakučuje! Nanj se je pripravljala vsa ta dolga leta, obenem pa je to šele začetek večjih načrtov.

»Kdaj ste začutili nagnjenje do pisanja?« — sem ga prekinil. »Nagonsko, nezavedno že zgodaj« — je odvrnil ter povedal, da je bil že v prvi gimnaziji urednik rokopisnega dijaškega literarnega lista »Izvir«, ki so ga izdajali dijaki v Marijanišču. Pisal je tudi v »Razore« in druga dijaška in študentska glasila predvojne časa.

»Toda to so bili le poizkusi, pisanje se mi je odprlo šele po vojni« — je pristavil.

Dosedanje Ocvirkovo literarno delo ni majhno. Za njim je okoli ducat izvirnih radijskih iger, večinoma s partizansko tematiko — ter okrog 50 priredb tujih literarnih tekstov za radijske igre, katerih dramaturgijo in tehniko je v dolgih letih dela na Radiu-Ljubljana dobrodu obvladal. Naj omenimo, da je bila njegova prosta radijska priredba po Natorjevi istr-

ski noveli »Boškarina« skupno z radijsko dramo hrvatskega književnika Horvata izbrana med vsemi jugoslovanskimi za letošnji »Grand prix d'Italia« — mednarodni natečaj za najboljše radijske igre in priredbe. Razen tega ima še več partizanskih črtic za radijske mladinske oddaje ter 4 izvirna odrska dela, od katerih so slednja tri doživela svoj krst na koprskem odru: »Ko bi padli oživelci«, »Tretje ležišče«, »Srečno, ljudje« in »Peter Klepec«. Sedaj pripravlja peto — dramo o slovenski partizanski materi in njenih otrocih.

Tako je pogovor prišel na najno-

Vasja Ocvirk

vejšo in obenem največje Ocvirkovo literarno delo — na roman-prvenec »Hajko«. Vprašanja in odgovori so postali konkretni, kot pač o stvarih, ki so blizu, aktualna.

»Kaj Vas je vzbudilo k pisanju obsežnega partizanskega teksta?«

»Na pisanje večjega, obsežnejšega proznega teksta iz partizanske tematike sem se pripravljala že delj časa, pravzaprav že vse od leta 1945, ko sem vstopil v službo pri Radiu-Ljubljana. Vse, kar sem doslej napisal, je bila pravzaprav le priprava na umetniški obračun z njim. Težko se je lotiti velikega teksta — naš mojster Cankar nam je poučen primer za to — kljub vsemu pa sem se z vne- in dolžno odgovornostjo lotil roške ofenzive — najtežjega obdobja slovenskega partizanstva.

Omenil sem zelo ugodno oceno, ki so ga Ocvirkovemu prvemu romanu dali nekateri člani založniškega sveta »LIPE« ter ga vzporedili z znanim Čosičevim romanom »Daleč je sonce«, ki je prvi v jugoslovanski književnosti globlje tretiral partizansko tematiko, ter vprašal:

»Kaj ste hoteli predvsem izpovedati z Vašim romanom?«

»Vaše vprašanje, češ da se lahko moj roman primerja s Čosičevim romanom »Daleč je sonce«, je zelo preuranjeno. Kot skromen slovenski književnik moram reči, da bo njegovo oceno izrekla slovenska literarna kritika. Ta bo morda ugotovila, da sem prekinil s črno-belo tehniko partizanske literature in da sem povedal nekaj novega. Kaj sem povedal s tem svojim romanom? To Vam pove že motto: »V tistih dneh ni bila hajka samo izven njih, ampak tudi v njih.«

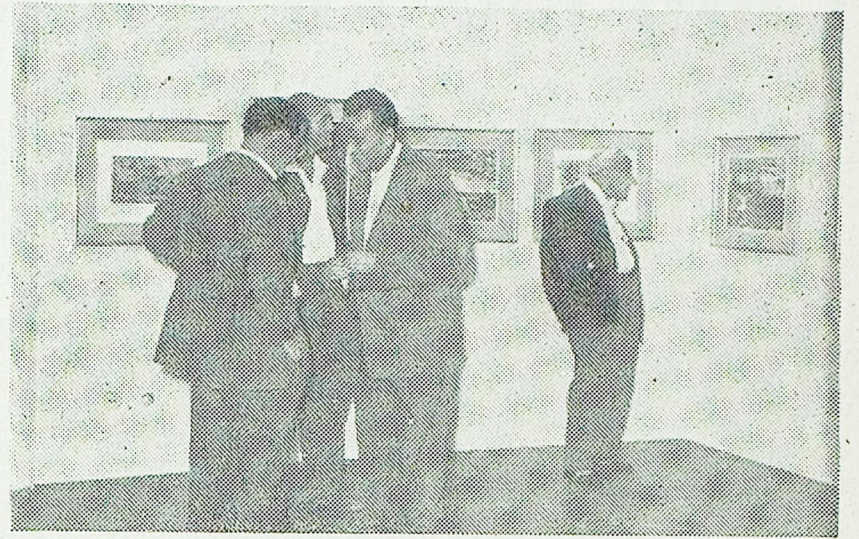
»Vsekakor torej je in ostane partizanska problematika Vaš najmočnejši življenjski in umetniški doživljaj ter dominanta v Vaših literarnih hotenjih in načrtih? Lahko bi morda rekli, osnovna življenjska tematika Vašega književnega ustvarjanja?«

»Ne glede na vso perečo sodobno problematiko človek ne more drugače, kakor da se ozre na preteklost, ki je bila za nekatere — in tudi za-

me — življenjska univerza! Prepričan sem, da bom napisal o partizanih — ne glede na ta roman, ki je moje prvo večje delo — tisti veliki tekst o partizanih, ki ga naši borci komaj čakajo.«

»Slišali smo, da je Vaš roman o znani roški ofenzivi, ki je bila v avgustu leta 1942, zamišljen kot del obsežnejšega opusa, ki naj zajame vse razdobje NOB na Dolenjskem?«

»Roško ofenzivo sem preživel sam. Z menoj je bil komandant tedanjega zapadno-dolenjskega odreda, tovariš Kajtimir, ki je moj roman prebral in izjavil, da sem zadel v živo občutje tistega časa. To priznanje me vzpodbuja, da mislim še na nadaljevanje, t. j. na dva daljša prozna teksta. Prvi naj bi zajel obdobje NOB na Dolenjskem pred roško ofenzivo, drugi pa po njej ter tako zaključil celoto. To bi povezovalo tudi nekaj osrednjih umetniških likov, ki bi jih popeljal skozi vse tri dele tega teksta, ki je danes za mene največja literarna ambicija in želja.« s. d.

Pod pokroviteljstvom in v organizaciji okrajnega sveta Svobod in prosvetnih društev je bila v soboto popoldne v preurejenih prostorih okrajnega sodišča v Piranu odprta razstava slik znanega slovenskega umetnika, akademskega slikarja Mihe Maleša. Razstava nosi ime SLOVENSKO PRIMORJE, s čemer je obiskovalec že vnaprej opozorjen na našo primorsko motiviko. Umetnik je zajel in svojstveno prikazal v številnih delih naše kraje, kot jih je videl in doživljal med svojim križarjenjem po Primorskem. Razstava bo prenešana še v Izolo, Koper in Piran.

Na sliki: razstavní prostori po otvoritvi. V sredini na desni slikar Miha Maleš v razgovoru z obiskovalci.

NAJDALJŠI BEVKOV TEKST

ZNAMENJA NA NEBU

Izbrani spisi Franceta Bevka, ki jih je leta 1951 za pisateljevo 60-letnico začela izdajati Državna založba Slovenije in ki so predvideni na 15 obsežnih knjig, so se prevesili čez prvo tretjino. V zadnjem času smo dobili namreč peto knjigo.

Izdaja Izbranih spisov je vredna vse pozornosti. Zakaj, tu ne gre za preprosto ponatiskovanje Bevkovih del, marveč za vestno in temeljito redigirano izdajo del, za kritičen prikaz tega tako plodovitega, da, najbolj plodovitega slovenskega pisatelja sploh.

Bevk je svoje izbrane spise začel izdajati že v 30. letih pri Jugoslovanski knjigarni. Izšlo pa so samo prve tri knjige, nakar je zbirka obšla. Naraščanje števila njegovih knjig (saj je sleherni leto prineslo katero njegovo delo, po l. 1945 pa kar po nekaj del letno, če štejemo novitete in ponatise) pa je nujno terjalo, da dobi današnji bralec nekoliko jasnejšo podobo o tem pisatelju. Priložnost se je ponudila ob pisateljevi 60-letnici, ko je Državna založba napovedala izbrane spise v redakciji pisatelja samega s sodelovanjem Franceta Koblarja.

Primorske

PRIREDITVE

V soboto, dne 17. avgusta 1957, ob 20.30 v PIRANU: Goldonijeve PRIMORSKE ZDRAHE v uprizoritvi SNG iz Trsta;

V nedeljo, dne 18. avgusta 1957, ob 20.30 ponovitev v PIRANU: Goldonijeve PRIMORSKE ZDRAHE v uprizoritvi SNG iz Trsta;

V soboto, dne 10. avgusta 1957, je bila v PIRANU v poslopu okrajnega sodišča odprta razstava slikarskih del Mihe Maleša pod naslovom SLOVENSKO PRIMORJE. Ista razstava bo prenešana še v Izolo, Koper in Postojno;

V četrtek, dne 15. avgusta 1957, je bila ob 18. uri odprta v Kopru razstava karikatur humorističnega lista JEŽ iz Beograda. Udeleženi so s svojimi deli najboljši karikaturisti Jugoslavije. Razstava je razdeljena na dva dela: na prvi, predvojni — zgodovinski, ter na drugi — povojni. Razstava je v avli Gledališča Slovenskega Primorja. Odprta je za obisk od 9 do 12 in od 16 do 21 vsak dan od 15. do 21. avgusta 1957. Organizator in pokrovitelj obeh umetniških razstav je Okrajni svet Svobod in prosvetnih društev v Kopru. Vstop na razstavo je brezplačen.

1. knjiga je prinesla na uvodnem mestu dolgo in izčrpno, nad 60 strani obsegajočo študijo »Delo Franceta Bevka«; napisal jo je France Koblar. V tem prvem zvezku so objavljene vse najznačilnejše Bevkove pesmi (iz izdane zbirke in iz revij), dalje novele iz zbirke Faraon in Rablji, drama Kajin, nekaj drugih črtic in mladinska psiho-avtobiografska povest Tatič.

2. knjiga vsebuje dve noveli in dve povesti: Muka gospe Vere, Julijan Sever; Hiša v strugi in Bridka Ljubezen.

3. knjiga prinaša povesti, novele, zgodbe, črtice: Kresna noč, Vihar, Jadra z beneškim levom, Soha Svetega Boštjana, Zapeljivec, Tuje dete, Nič.

4. knjiga vsebuje troje del: Ljudje pod Osojnikom, Krivda, Srebrniki.

5. knjiga pa prinaša najdaljši Bevkov tekst, zgodovinsko povest Znamenja na nebu, ki se godi ob koncu XIII. in v prvi polovici XIV. stoletja. Sestavljajo jo trije deli: Krvavi jezdec, Skorpioni zemlje, Črni bratje in sestre.

Trilogija o uporih, lakoti, kobilicah, kugi in vojskah, teh tipičnih deležih toliminske zemlje, pisateljeve rodne dežele, je avtorju hlastno silila izpod peresa, če pomislimo, da je imel prvotno zasnovana le dva dela in da se mu je sprti ob pisanju in kopičenju gradiva izoblikovala povest v tri dele. Ravno ta pisatelj ustvarjalni zagon je bil gotovo vzrok, da je delo tako razgibano, polno življenjskega ritma, čeprav ni v njem dosegel tolikšne umetniške moči in širine, kakršno je kasneje pokazal v Kaplanu Martinu Čedermacu. Kot umetniška zgodovinska povest pa ima delo vrline, ki bodo še dolgo ohranjale bralca priklupno in vredno branje.

Povest ocenjuje urednik skoraj zgolj z literarnega stališča. To deloma razumemo, ker gre tu za izdajo v izbranih spisih in ni tematika parabole več tako ostra, oziroma se je zmanjšala na minimum ozemlja in ljudi. Vendar se mi zdi, da tega momenta ne smemo nikdar izgubljati izpred oči. Zato je umetniška plat, rekel bi, skoraj drugotnega pomena. Koliko so primorskemu človeku pomene besede in odstavki, kakor: »Taka je naša toliminska zemlja. Tpejo jo in bijejo, boli jo, da vpije in se zvija, umreti ne more, ker je večno živa. Znova se dvigne, rane se zacelijo, smeh se povrne... Vse smo pretrpeli, grdo počenjanje plemičev in vojska, robstvo in plenitev, kobilice in lakoto, kugo in smrt — mislil bi, da ni nikjer več človeka, a pogled nas, še nas je in še smejemo se povrh...« (Skorpioni zemlje, III. del, 12. poglavje).

To pa je bil končno tudi prvenstveni pisateljev namen, da je, upodabljajoč čase, ki so bili analogni tistim, v katerih je sam živel in je ži-

velo njegovo ljudstvo pod italijansko okupacijo, izrekal jasno in dovolj odkrito slovensko težnjo. Ljudstvo je te in ostale Bevkove zgodovinske metafore več kot razumelo, zato je njegove in drugih podobne knjige bralo in čuvalo.

Primereno delu je sourednik Koblar napisal tudi opombe. Polnih 26 strani drobnega tiska. V prvem delu opomb govori o nastanku dela in njegovi označbi, v drugem pa podaja najpotrebnejše pripombe k posameznim trem delom. Pri opombah (to velja tudi za prejšnje knjige) pogrešam opombe o knjižni opremi, ilustracijah, o ponatisih, o višini naklade. Te podrobnosti, ki bi pri drugem pisatelju ne imele nobene večje važnosti in bi bile morda gola formalnost, pomenijo pri Bevku, in še posebej pri delih, ki so izšla pred letom 1945 na Primorskem, bistvene podatke, za katerimi se nam odpira široko, še vse premočno obdelano poglavje o primorski leposlovni dejavnosti. K drugemu odstavku na strani 580 bi bilo treba dodati še podatek, da je bil prvi del trilogije ponatisnjen še v tretje, in sicer v tedniku »Slovenski Jadrani«, leto I., 1952, v številkah 1—49. Ta tretji ponatis je tembolj zanimiv, ker ga spremljajo ilustracije Rudolfa Saksida.

Oblikovno in stilistično je tekst v novi redakciji na splošno pridobil. Zdi se mi pa, da skromna opomba ne more dati tega, kar pove uvod v prvi izdaji.

Poleg Cankarjevih, Finžgarjevih Zbranih spisov in Zbranih del slovenskih pesnikov in pisateljev pri DZS bodo Bevkovi verjetno najboljše. V nekem pogledu bi jih lahko primerjali z izdajo Sabranih del Miroslava Krleža pri zagrebški Zori.

Oprema Jakice Accetto je okusna in lepa. Pri vsem se nam vsiljuje en sam pomislek: manj kot dve knjigi na leto res ne bi kazalo izdati... Ali se ne zdi 15 ali še več let (zdaj je eno — 1954 — že šlo mimo, ne da bi izšel niti en sam zvezek) le malo predolga doba?

Marijan Brecej

RAZSTAVA KOPIJ SLOVENSKEH FRESK

Nekateri slovenski slikarji zbirajo na terenu najpomembnejše slovenske freske, in sicer s Ptujске gore, Mač, Turjaka in drugod. Freske bodo prekopirali in Narodna galerija bo kopije razstavila jeseni, tako da bo v celoti prikazala to vrsto likovne dejavnosti na Slovenskem.

FILM O

HRASTOVELJSKIH FRESKAH

»Viba-film« iz Ljubljane bo posnel barvni film o hrastovelskih freskah po scenariju Jožeta Javorškega na temo Mrtvaškega plesa (freska v Hrastovljah), snemalec je Cerar, režiser pa France Kosmač. Predvidevajo, da bodo film končali v avgustu.

Nova revija

OBZORNIK, štev. 8

Iz vsebine
Mimi Malenšek — Kraj moje mladosti, Branko Žužek — Ljubezen, Mimi Malenšek — Ne beži jadrnica, S. P. — Od angleških kolonij do Združenih držav Amerike, Zor Hudalet — Prav je, če si obrti, France Planina — V Trentu!, Gema Hafner — Ob oknu, S. P. — Slovita poslopja se ugrezajo, Guy de Maupassant — Brki, William M. Mann — Zver in jaz, Nekaj drobnih zanimivosti, Gustav Grobelnik — Pri izviru evropske kulture, M. K. Kantor — Brez rok in nog, S. P. — Nenavadni instinkti žuželk, Tone Seliskar — Zgodba z dna morja, dr. Stane Mikuz — Slikar William Hogarth, Drago Potočnik — Seznan prevodov, Mihail Zoščenko — Parlofon, Miha Klinar — Narcise, E. G. Turner — Mestno življenje pred 2000 leti, Ali poznate svojo kožo?, J. D. Ratcliff — Čudoviti krvni obtok, Vitko Musek — Novorealizem — dejanski zmagovalec Cannesa, Branko Žužek — Večerna pesem, S. P. — Prekop med dvema oceanoma, I. K. Caragiale — Zamotana pot do brega reda, Plin v gospodinjstvu, Svet, v katerem živi otrok, Barve in prostor, Nega rok, Slikovne priloge.

PRVI JUGOSLOVANSKI KINEMASKOPSKI FILM

Ekipe »Avala-film« iz Beograda je začela snemati v Opatiji serijo osmih filmov, ki bodo prikazovali lepote naše domovine. To bodo prvi jugoslovanski kinemaskopski filmi, ki bodo prikazovali bolj in manj znane obmorske kraje. Film bo sinhroniziran v angleščini, francoščini, ruščini, češčini in nemščini.

POČITNIŠKA REPORTAŽA

Pojd' mo na Štajersko ...

Brali smo in mnogo vemo o naravnih lepota in zanimivostih naše Gorenjske, Primorske ter Dolenjske. Manj pa nas je — vsaj na Primorskem — takih, ki bi o Štajerski vedeli kaj več, kot da tamkaj pridelujejo svetovno znana vina, da je razvito sadjarstvo, živinoreja, v Savinjski dolini hmeljarstvo, da so obširni gozdovi, da Pohorje privablja številne letovištarje (nanj se bomo kmalu popeljali kar z žičnico!), da je Maribor drugo največje slovensko mesto, Drava, ki teče skozi Maribor, ima na svoji vodi številne električne hidrocentrale, v Ravnah je znamenita jeklarna, v Kidričevem pri Ptujju je sodobna tovarna aluminija, Celje je pomembno industrijsko središče ... No, morda se kake druge podatke vemo, med njimi tudi to, da se je na Štajerskem po prvi svetovni vojni, ko je bila Primorska okupirana in domačini preganjani, naselilo precej Primorcev (in da je zadeva nekako uravnovešena, so se pred leti številni Štajerci naselili tudi v Kopru ter obalnih mestih tega okraja). Toda — nisem imel namena pisati o tem! Želel bi namreč bralce »Slovenskega Jadrana« povabiti na izlet ali celo na oddih v čudoviti kot gornjesavinjske doline, do koder se pripelješ iz Ljubljane v dveh urah ...

Na 161. strani letošnjega voznege reda »Ekspres« najdete 17 avtobusnih postaj med Ljubljano in Logarsko dolino. Pri Stahovici se ločita cesti v Kamniško Bistrico in Logarsko dolino. Vse do Črničve se v vijugah vzpenja ozka cesta, tam pa se prevesi navzdol proti Novi Štifi in Gornjemu gradu. Potujemo med hribi v senci gostih smrekovih gozdov mimo prijaznih naselij in osamljenih kmečkih domačij. Povsod ob hišah sadni vrtovi, pred hišami in na oknih cvetice v vseh barvah. Pogled se mirno spreha po temno zeleni, valoviti preprogi smrečja. Tovariš Gusti, ki sedi zraven mene, pa obuja svoje spomine:

»... Iz Vač pri Litiji čez te hribe in skozi gozdove sem partizani ponoči s tovorom 20 litrov bencina in 10 kilogrami streliva na hrbtu. Pri Novi Štifi in Miklavžu v dolini je bilo vse polno Nemcev. Kurir je mojega tovariša in mene varno prepeljal mimo gestapovskih zased in patrulj. Pozneje smo se pri Novi Štifi spoprijeli z Nemci in jih nagnali. Koliko hrane smo v njihovih gnezdih zaplenili! Veliko količino mesa, kar vse so naropali pri kmetih, njim pa še krompirja niso pustili ...«

Danes se Nova Štifa in pod njo Miklavž spet blestita v soncu, naslonjena na mehko blazino šumečih smrek.

Gornji grad ... Nekdanja rezidenca ljubljanskega škofijskega kapitlja. Bahavi naslov in sedež okrajnega sodišča sta v preteklosti primerno povzdigovala ugled Gornjega grada kot posest škofijskega lastništva. Na vzhodni strani proti Mozirju so ob Savinji Nazarje, kjer so dan in noč pele škofijske žage in uprava tega cerkvenega velepodjetja je ogromne količine lesa spreminjala v milijone. Da, to je bilo nekoč, pred vojno ... V Gornjem gradu sem srečal skupino srbskih letoviščarjev, ki ne morejo prehaliti tukajšnje lepote ter ustrežljivosti domačinov. Podobno sem slišal še v Ljubnem, Lučah in Solčavi tja do Logarske doline. Kako pa domačini ocenjujejo njih? No, nekateri se z njimi v nekaterih stvareh ne strinjajo. Predvsem se jeze na preveč »temperamentne« otroke teh letoviščarjev, češ da radi zaidejo na vrtove po nezrelo sadje. Vendar dobrodušni Savinčani zato ne bodo ogradili svojih vrtov in sadovnjakov z bodočo žico in vanjo napeljali električnega toka!

V Radmirju se cesta v ostrem ovinku zlomi proti Ljubnemu, ki že od daleč nudi očem idilično sliko prikupnega naselja, ob čigar vznožju šumi bistra Savinja.

Na ploščati vzpetini se beli v soncu nekaj nad sto hiš, med njimi mogočen zadržni dom in šolsko poslopje, v katerem je tudi nižja gimnazija. Na vseh oknih enonadstropne šolske zgradbe so cvetice. Zda so v trgu štiri gostišča; baje jih je bilo nekaj nad 20. Vsako leto prihaja semkaj vedno več letoviščarjev, zlasti iz južnih krajev naše države. Še to — v Ljubnem imajo tako športno igrišče, da bi ga bili nad vse veseli lahko tudi Ljubljanci.

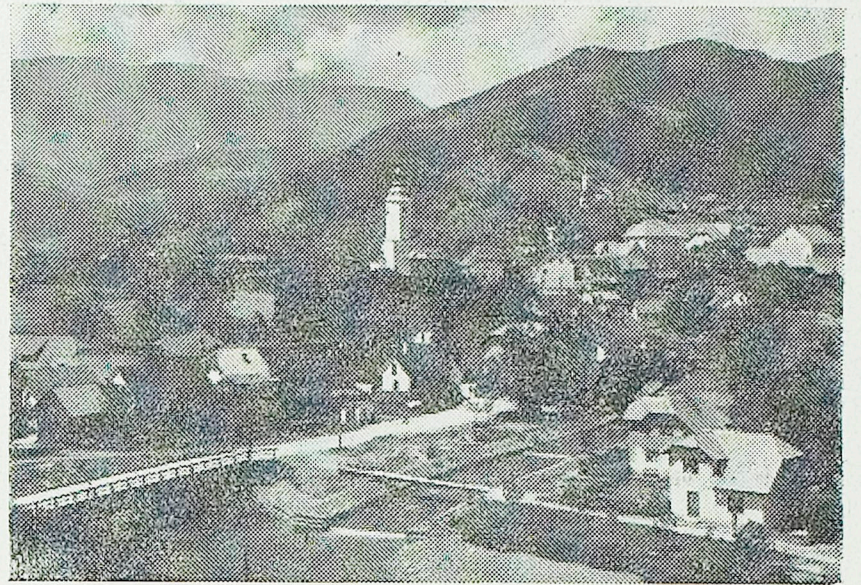
Težavno je opisati, koliko jih je in kolikšne so lepote ob vznožju Savinjskih Alp! V gozdno bogastvo odeti vrhovi, s katerih pobočij zro v srebrne valove Savinje bele domačije, v veličastnem loku objemajo pritlikavo človeško naselbino, ki se zdi, kakor da se veselo in brezskrbno igra v varstvu zelenih velikanov. In vendar — Ljubno kaže še danes hude rane preteklih vojn. Osmo- jeni in od strelav preluknjani zidovi govore, da se je tudi v tem kraju znesel fašizem nad ljudmi. Mojster Maks Lesjak, pod čigar gostoljubno streho sem imel nekaj dni svoje počitniško domovanje, mi je pripovedoval grozotno zgodbo o partizanskem majorju-zdravniku, ki so ga gestapovske zveri ujele tik pred svojim propadom, ga nečloveško mučile in ga končno s puškinimi kopiti pobile na robu groba, ki si ga je moral prej sam izkopati. Na drugem mestu pa so potem izstrelili v zrak rafale in potem razglasili, da je bil partizanski oficir ustreljen. Prav ta major je nameraval po osvoboditvi razviti akcijo za ustanovitev zdravilišča v Ljubnem ... Kraj ima resnično naravne pogoje za letovišče in zdravilišče. Srednjevišinsko, podalpsko podnebje prepojeno s smrekovim svežilom, studenčno čisto vodo Savinjo, polno zlahtnih postrvi in lipanov, številne izletne in turistične točke, romantična sprehajališča ob strugi Savinje in nižjih gozdnih legah, koder je obilo gozdnih sadežev — vse to in še nešteto drugega je, kar daje prednost temu lepemu delu štajerskega podeželja, ki je v letoviščarskem in zdraviliškem pomenu zaenkrat še premalo izkoriščeno. K vsemu temu pa še tole: gostoljubnost domačinov je izredna.

In končno: iz Ljubnega je vhod v vrata znamenite Logarske doline, ki je proglašena za narodni park. Cesta hiti trajno ob Savinji navzgor proti njenemu izviru. V umirjeni vožnji hiti avtobus proti Lučam in k Solčavi. Mnogo žag, ob njih pa visoke skladovalnice desk in kupe hlodovine vidimo. Nekje so delavci brodili po plitvi, a deroči Savinji in pehali ustavljač se hode proti sredini struge. Niže doli bodo povezali hlode v splave in se na njih odpeljali po strugi navzdol. Savinčani so znani splavarji ... Strma, vabeča in sva- reča hkrati kipi za Solčavo v višino nekaj nad 2000 m visoka Radodna. Pod njo, morda v višini 1000 m, je kmetija, kjer komaj sredi avgusta dozorijo češnje. Zapeljali smo se do novega planinskega doma v Logarski dolini. Po stilni eleganci, notranji opre- mi in svojevrstni arhitekturi ta dom nedvomno prekaša vse planinske domove v državi. Velika terasa, kopalni bazen in sončno kopališče dajejo domu značaj švicarskega gorskega hotela. Vsa dolina pa je kakor ogromna zelena žametna preproga, na katere robovih stoje granitne noge gorskih velikanov: Okrešelj, Ojstrica in drugi.

Preden sem se poslovil od Ljubnega, sem doživel še eno prese- nečenje: mojster Maks, ki je tudi čebelar, me je povabil na »žlajdranje« medu. Pomagal sem mu vrteti posebno, zaprtemu kotlu podobno napravo, v katero je po- lagal po tri satnice hkrati med luknjičaste pločevinaste stene. Z vrtenjem teh sten nastaja močan veter, ki izpihuje iz satnih celic med, le-ta pa po cevki odteka v nastavljeno posodo. Po dva in več

kilogramov težke satnice so do- kazovale, da je letošnji pridelek medu nadpovprečen. Kmetijske zadruge ga odkupujejo od pride- lovalcev po 290 din. V Savinjski dolini je čebelarstvo dokaj raz- širjena stranska dejavnost kme- tištva. Žal letos v nižinah sadja ne bo mnogo zaradi pozebe. Več sadja pa bo po štajerskih hribih, kjer slana dreva še ni zalotila v cvetju. Kjer ne bodo imeli no- vega, vam bodo gornjesavinčani radi postregli s starim, uležanim tokovcem, ki po kvaliteti mno- go ne zaostaja za trtnim sokom.

Jaša Žvan

Ljubno ob Savinji na Štajerskem je idealno letovišče

Vse lepše in lepše

Še ni dolgo, ko smo pisali o pripravah za pogon steklarne obrata »TOS« v Hrpeljah, ko nas je ta obrat s svojo drugo dejav- nostjo, steklopihaštvom, že pre- senetil z novimi proizvodi: z garnituro obeskov za novoletno jelko. Toda, to ni samo poizkusni proizvod, temveč bodo ti obeski prav kmalu prišli na tržišče!

Čprav ima matično podjetje v Ljubljani že tradicijo za izde- lovanje te vrste bižuterije, je obrat v Hrpeljah neodvisno od

matičnega podjetja izdelal res- lične obeske za novoletno jelko. Predvsem zaradi tega, da le- ti ne bi bili enaki ljubljanskim, se pravi, da ne bi postali obeski »uniformirani«.

Najbrž se boste vprašali, kako nastane in kakšna je nova garni- tura teh obeskov. Prav, naj vam povemo, kako tukajšnji steklopi- hači, ki jim posreduje svoje bo- gate izkušnje mojster steklopi- haštva, tovariš Starman, obliku- jejo razne figure.

Iz majhne steklene cevčice na- pravijo steklopihači prav lične kroglice, gobice, grozdke, želode, orehke, storžke ter še neštete druge oblike, tako primerne za novoletno jelko. Posebnost, ki si- cer zahteva dokaj spretnosti in preciznosti, je tudi stekleni De- dek Mrz, katerega bodo malčki, ko ga bodo obesili na vejico, menda najbolj veselili. Čeprav je samo iz stekla, je zelo ličen in vabljiv.

Mimo omenjene garniture pa izdeluje obrat v Hrpeljah še po- sebne garniture, namenjene iz- ključno za izvoz. Nekatere posa- mezne dele te zadnje garniture, ki bodo lepo svetlikajoče se bar- vani, pa bodo prodajali tudi v na- ših trgovinah.

Vsekakor je »TOS« ubrala s svojo proizvodnjo popolnoma pravilno pot. Saj razen redne proizvodnje izdeluje številne dru- ge predmete iz stekla, predvsem steklopihaško galanterijo, ki jo naši potrošniki radi kupujejo. In prav steklopihač je tisti neznani »izumitelj in ustvarjalec«, ki iz- deluje tiste drobne steklene pre- dmete, ki ljudem po svoje olepša- jo stanovanja. **Jože Meršol**

TEKMOVANJE V JADRANJU PO MORJU

75 let »Kielskega tedna«

Kiel, nekdanj sedež nemške voj- ne mornarice in pomembna luka ob iztoku po njem imenovanega morskega prekopa, je v medna- rodnem športnem svetu znan tu- di po svojih slovitih regatah, po- morskih jadrlnih tekmah. Te so vsako leto v drugi polovici juni- ja že od leta 1882 dalje. Spopri- mejo se najboljši domači in ino- zemski jadranci, ki dokažejo kon- strukcijski in jadrlni-tehnični napredek svoje dežele. Žilavo borbo kronajo visoka priznanja in odlične nagrade. Bila so leta pred zadnjo veliko vojno, ko je do pet sto jadrnic vseh kategorij rezalo valove prostranega Kiel- skega zaliva in nemirnega Bal- tika.

Letošnji jubilejni teden je bil posebno slovesen. Trajal je od 16. do 30. junija. V zadnjih dveh dneh je bila tekma na 350 mor- skih milj (648 km) dolgi progi Kiel—Visby (pristanišče na za- hodni obali švedskega otoka Got- land), ter hitrostno jadrnanje okoli otoka Gotlanda. Na tekmah je sodelovalo nad 250 jadrnic naj-

različnejših kategorij, zastopani pa so bili razen Zahodne Nem- čije še športniki iz Vzhodne Nem- čije in Poljske, dalje iz Švedske, Danske, Nizozemske, Belgije, An- glije, Francije, Italije, Avstrije, Švice, Brazilije in Južne Afrike.

Plemenita mednarodna borba na sinjih vodah brez dvoma ni brez učinka na medsebojno razu- mevanje in človeško prijateljstvo. —nm—

Badminton ni nova igra

Kot zemlja se suče tudi življe- nje na njej. Marsikaj se po dol- gem razdobju znova vrača, vča- sih prečiščeno, drugič izmaličeno. Tudi igra z operjeno žogico je spet našla pot v staro Evropo. Pred stoletji so se zabavali z njo predvsem vladarji in njihovi opode. To najdemo v starih za- pisih in slikah. Friderik Veliki, Voltairov prijatelj in občudova- lec, se je z isto vneto podil za operjeno žogico kot sto let pred

njim Kristina Švedska, ki je veljala za najznamenitejšo nabi- jalko žoge svojega časa. Pa so tekali za žogico že davno prej. V Schillerjevi drami Don Carlos beremo n. pr.: »Primerilo se je nekoč pri naših igrah, da je češki kraljici, moji teti, priletela oper- jena žogica v oko«. Tako je bilo nekdanj.

Danes je operjena žogica last delovnih ljudi, enako draga mla- dini kot odraslim in to tako v starem kot v novem svetu. Vse- povsod tekajo za njo in jo na- bivajo. Odlična telesna vaja! Sto- petdeset in več let je že preteklo, odkar sta ljubki lov za nagajivo žogico propagirala človekoljub Basedow in veliki zagovornik šolske telovadbe Vieth. Vojvoda Beaufortski ji je kasneje z dolo- čenimi pravili dal mesto v vrsti priznanih športnih panog. Ker so z operjeno žogico po pravilih prvič zaigrali na njegovem brit- anskem posestvu Badmintonu — bilo je to leta 1872 — nosi žogica sedaj ime »badminton« (béd- mintn). —vipi—

V LJUDSKI KNJIŽNI- CI v KOPRU si lahko iz- berete dramska dela za vaš oder, v zbirki pesni- štvu pa bogato snov za re- citacijske večere.

celodnevna zabava s plesom in srečolovom. Vabijo posebno de- lovne kolektive, naj organizirajo avtobusne in kamionske izlete. Sicer pa bo od vsakega vlaka vozil avtobus z železniške posta- je na Rakeku do jame in nazaj, tako da so prometne zveze izred- no ugodne.

Križna jama vabi

Razen naših znamenitih jam — Postojnske, Škocjanskih in še drugih — vsekakor ne smemo po- zabiti prelepe Križne jame na

Križna jama

PRI MLADIH BRIGADIRJIH V BODOČEM KOPRSKEM PRISTANIŠČU

Nasip, ki povezuje tudi ljudi

Prišli so graditelji s šopi narčtov na melioracijsko področje v Kopru. In potem še merjenja, zabijanje količkov ob obali in v morje. Kako kratka je včasih pot vsaj do začetka ureditve. Kako samozavestni so bili pogledi, ko se je ponosno pripeljal v bodočo koprsko luko »Peter Klepec«! Še bolj, ko je vtaknil svoj »rilec« v blato na morskem dnu.

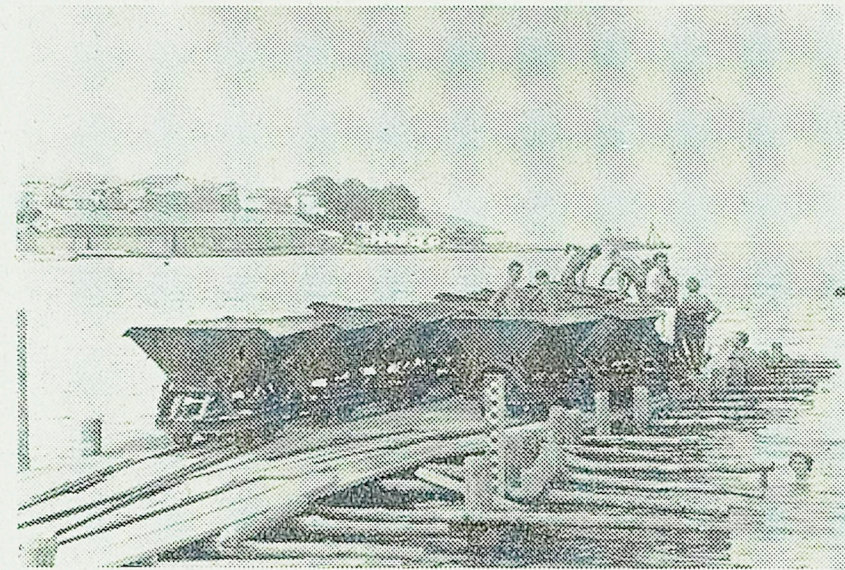
A v tem času so v Vodni skupnosti v Kopru kot investitorju melioracij še vedno računali. Zakaj stroj je eno, delovne roke pa drugo. Eno brez drugega ne gre. In ti razgovori oziroma računanja so dala kmalu rezultate: potrebujemo delovno silo.

Ni sicer točno znano, kdo je bil prvi ponudnik: ali Vodna skupnost v Kopru ali okrajni štab mladinskih delovnih brigad v Ljubljani, da se dogovorita za delo. Pa je vseeno! Oba »forum« sta se pač sporazumela, v korist ne samo obeh, temveč vseh.

In ko so delavci, ki jih je najela Vodna skupnost, napravili dobrih petdeset metrov nasipa na obali pri tovarni De Langlade, ko so pripeljali najprej goseničarja in kasneje ogromni buldožer »Galion«, so 23. julija letos prvič prikorakali na to delovišče mladi ljudje, polni življenja in veselja do dela, sicer mehkih, toda za delo pripravljenih rok. Bilo je to 72 mladih deklet ter fantov, študentov, dijakov, mladih delavcev, vajencev, 72 mladih ljudi, ki so se prostovoljno javili za delo v mladinskih brigadah. Da, prostovoljno, po vzoru svojih nekdanjih vrstnikov, ki so takoj po osvoboditvi ponudili svoje mlade sile skupnosti za obnovo porušene in v vojni razbite domovine. Da, po vzoru svojih vrstnikov, ki so odločno naskakovali tunele, nasipe in spajali bregove rek, združevali ene kraje z drugimi, se potili v vročini in trepetali v dežju, če jim je le-ta skušal razdreti, kar so zgradili. Da, to so bili tisti veliki, nepozabni dnevi v preteklih letih, ko je jugoslovanska mladina s prostovoljnimi delom prispevala

prah. So pravzaprav tudi nekakšni rudarji!

Nočem jih motiti. Gotovo imajo normo. Aha, tam pri obali je drobno dekletce: pred seboj ima posodo z vodo. Nekoliko bolj je bila, a beseda ji le ni obšla v grlu. Torej — to je prvi stik z brigado. Nekoliko zaspansa je videti. Kako ne — ob pol štirih so že vstali. Vagončki so naloženi — zagorela telesa — po dva in dva — se upognejo in porivajo polna vozila. Za njimi grem!

Pravokotno na nasip so zgradili tudi poseben pomol, kamor tovarnjače dovažajo lomljeni kamen za gradnjo nasipa. Na pomolu je vedno veselo in nikdar ne zmanjka prostovoljnih in neprostovoljnih kopalcev.

Od daleč je videti nasip, ki naj zapre Škocjanski zaliv, zelo kratak. Videti ga od blizu, biti na njem pa je drugo. Občutek imaš, kakor da boš zdaj na drugi strani obale. Res, kamenje, ki ga brigadirji vozijo na konec nasipa, se v morju kaj hitro izgubi. Toda iz dneva v dan — kdo bi seštel, koliko vagončkov kamenja so zvozili na nasip, v morje! — žre dno kamenje in nekoč se že mora nehati. Morda sami brigadirji tega niti ne opazijo, če-

kosi vsakega fanta. Ima utrjene roke od domačega dela na Dolenskem. In vztrajna je. A kdo bi naštel lastnosti vsakega posameznika! Kako so se jim raztegnila usta, ko so videli — malico. Velik kos kruha z marmelado. Tekne, tekne. In čas je bil, govore med seboj. Da je tudi malica potrebna, zatrjuje, in da delo ni kdo ve kaj naporno. Le žulji, da jim ne dajo miru. Res, dlani so ovite z obvezami, robci. Da manj boli in da se prah ne nabira v večkrat odprtih žuljih.

teh mladih ljudi, da so s svojim delom pokazali svojo pripravljenost tudi odreči se marsikateremu prostemu dnevu in brezskrbnemu življenju v počitnicah, pa jih bo spremljal vse življenje.

—o—
V soboto bodo ti mladi brigadirji zapustili nasip, ki je zdaj dolg že nad 450 metrov in ki bo zvezal obe obali. Toda zvezal je v teh dnevih tudi številne mlade ljudi, ki se prej med seboj niso poznali, ki svojih navad niso najbrž niti znali podrediti kolektivu.

Tako, kakor bo ostal nasip, ki bo zaprl del morja v Kopru, tako bodo ostali tudi spomini teh mladih brigadirjev vedno v njihovih srcih. In kadarkoli bodo čez leta stali na tem nasipu — bodo imeli prijeten občutek, da so na njem sicer včasih trdo delali, toda od tega so imeli korist tudi oni sami...
B. A.

Daleč tja čez polovico morskega preliva ki ga bo treba zapreti, se že izteza zemeljski nasip. V izredno hitrem tempu so pridni mladinci vgradili v nasip tisoče ton jalovine iz Sečoveljskega rudnika.

V teh vročih dneh pokvarjeno razpoloženje

Nekje v Kopru. Ura je natančno 20 in 25 minut. Prisedla sva k mizi in se zazrla v plesoče pare, ki so se vrteli ob veselih zvokih godbe.

»Kaj boš pila?« me je vprašal mož. »Bom še premislila,« je bil moj odgovor.

»Vedno premišljuješ šele, ko pride natak,« je bil mož nestrpen.

»No, naroči oranžado!«

K najini mizi je prisledla še manjša družba. Domači turisti.

Minute tečejo. Ob ostalih vrstah miz tekajo natakarki in nosijo težke pladnje vseh mogočih dobrot. K nam ni nikogar. Poslušam godbo in venomer mislim, zakaj še nismo postreženi.

20 in 45 minut. Mož kliče natakarko, ki mu ob sosednji mizi plačujejo.

»Tako pridem!« slišim.

»Zdaj sem prevzel še vašo vrsto,« se opravičuje natakark. Razumeva, mnogo posla je.

»Zelita?«

»Dve oranžadi bi prinesel,« naroča mož.

»Kako, da ne piješ vina?« Vem, poznata se.

»Zakaj ti je do tega, da bi ga pil?« je radoveden mož. Tudi mene zanima. Natakark zaupno pojasnjuje:

»Od vina več zaslužim.« Navaža procente. »Oranžad pa moram prodati...«

Ne poslušam več števil. Od nekega se je zapičila v možgane misel:

»Taki gostov si ne želiš. Tudi natakarki ne.«

Sredi neprijetnega občutka slišim moža:

»Vina ne pijem. Da bi se silil? Ni mi smisla. Kaj bi ga naročal, če mi ne tekne.«

Saj res, komu na ljubo, se sprajujem. Čutim, da je mož nekje prizadet. Glas ga izdaja. In naenkrat si želim, da bi natakark že odšel. Lahko bi tudi v meni tisto počilo.

Sparate? Zakaj ne bi raje vina? Imamo dobro kapljico! Sadne sokove? Ne, nimamo jih! Samo radensko?

Tako je vedno in povsod. Ni samo radovednost. Se nekaj drugega je. In tisto drugo mi ni všeč.

Drobna beležka na belem lističu natakarko, ki se izgublja med mizami. Oddahnem si.

Ples, godba. Še in še se vračava k prazni mizi. Kazalci na uri se pomikajo naprej. 21...21 in 15 minut...

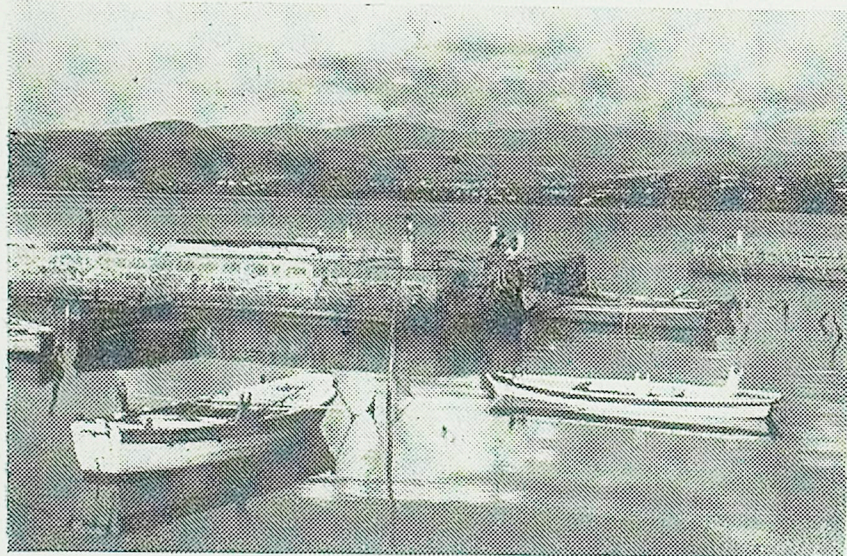
Samo zaradi ljudi še sedim. In morda tudi zaradi jeze, ki se kot nalašč čedalje bolj razrašča v meni. To bo tudi zaradi jeze, pomislim. Počasi se v meni nabira. Sedim kot na trnih. Bojim se, da bo mož vzrotil.

Bela postava šviga mimo nas in nosi polne pladnje na sosednje mize. Opazujem obraze in natančno vem, da so prišli za nama. Spomin je to zabeležil, kot da bi bilo kdo ve kako važno. In kot v zasmeh — že 25 minut se na najini mizi iskri črno vino.

Gostje so naročili vino. Od vina pa tečejo procenti...

21 in 25 minut. Zdaj so oranžade na mizi. Treba je bilo še sitnariti, da so po dobri uri naredile pot iz točilnice na najino mizo. Nihče se ni opravičil. Sicer pa je bilo takrat tudi že prepozno. Z najinim razumevanjem je bilo konec.

Plačala sva in se zgubila v noč. Nedeljski večer je bil pokvarjen in še tako zlata kapljica bi ne mogla odstraniti grenkobe, ki se je nabrala v naju.
A. Č.

Pogled na Škocjanski zaliv s portičem v ospredju od tovarne Partizanka. Kmalu tod ne bo več morja in idila, kot jo kaže naša slika, bo šla v pozabo. Namesto tega pa bo čez nekaj let po tej širjavi valovalo težko žitno klasje, dostojno in krepko nadomestilo za tistih nekaj morskih kapičev, ki jih zdaj še ulovijo redki ribiči.

milijarde ur za našo skupnost. To so bili dnevi, o katerih so govorili ne samo pri nas, temveč tudi v tujini...

So mar tudi današnje brigade take, tedanjim podobne? sem se izpraševal, ko sem se namenil obiskati te mlade ljubljanske graditelje nasipa v bodoči koprski luki. Je tudi dandanes njihovo življenje podobno tedanjemu?

—o—

Ogromni kupi kamenja, pomešanega s premogovim prahom, na njih pa lahkotno vozi ogromen Galion, buldožer, ki pomika kamenje proti nasipu, skoraj v vagončke. Pod kupi pa se praši, praši in slišati je samo ropot lopat. Občutek, ko sem prišel bliže, kakor da vidim pred seboj mlade rudarje. Vsi črni so po obrazu, umazani po hrbtih... To so torej mladinci, graditelji nasipa. Nakladajo na vagončke kamenje iz sečoveljskega rudnika — pa se jih je nehote prijel premogov

prav zanje drugi merijo, koliko so podaljšali nasip.

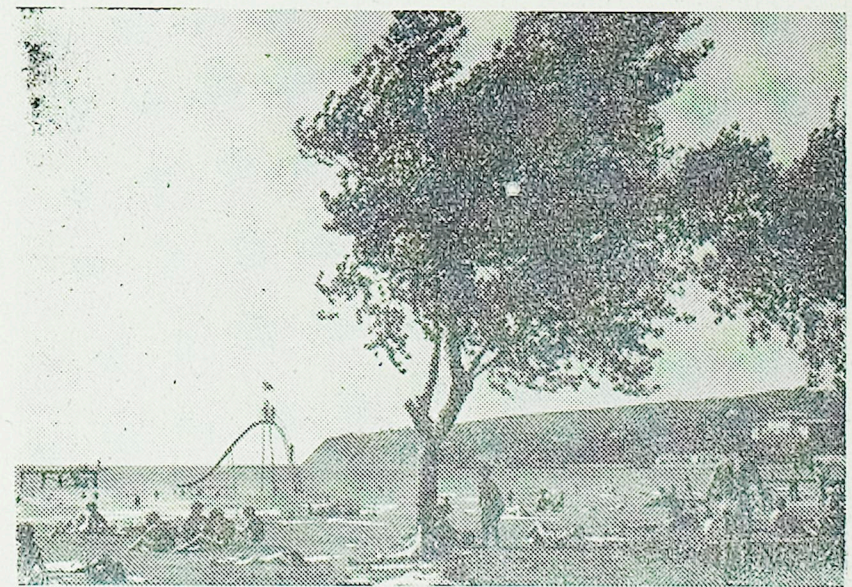
Zakaj tudi to mora biti. Vodna skupnost iz Kopra in štab VII. UMDB »Borisa Kidriča« iz Ljubljane imata medsebojno pogodbo: za toliko metrov se mora nasip podaljšati vsak dan. Mimogrede: Vodna skupnost je računala, da bo prišlo graditi nasip okoli 100 mladih brigadirjev. Zal teh ni toliko. Da pa je obema prav, so brigadirje razdelili v dve skupini. Ena dela dopoldne, druga popoldne. Tretje skupine pa skoraj ne bi mogli razporediti, ker je nasip ozek in nanj ni moč položiti še enega tira.

S praznimi vagončki se brigadirji vračajo. Zdaj sem vstric. Vodja grupe, Milan, visok fant, je zelo zgovoren. Od prahu pa kot pravi črncel! In zelo delaven. Dober tovariš. Ne priganja, temveč daje vzgled. Toda takih je še več. Angelca, na primer, pre-

Res, današnje mladinske brigade so nekoliko drugačne, kakor so bile pred leti. Drugačna organizacija, drugačni pogoji. Toda zaradi tega nič slabše ali manj vredne. Poglejte, kaj je oče enega izmed brigadirjev pisal štabu med drugim:

»... Zato mislim, da mu bo bivanje v brigadi koristilo, predvsem navajanje na kolektivno disciplino in na obveznost nasproti kolektivu. Prosim Vas, da ga poskušate pritegniti k delu, v družbo, da bi vse to prostovoljno sprejel...«

Se pravi, mnogi starši računajo tudi s tem, da bo njihov fant ali deklica v brigadi več pridobil kakor pa izgubil, če bo delal zastoj. Zakaj razen dela imajo brigadirji tudi svojo zabavo, kulturno-prosvetno in športno življenje, navajajo se na red, na kolektivnost. Vsega tega pa doma vedno ni moč pridobiti! Občutek

Kopalisce v Ankaranu je nenehno polno zasedeno tudi ob delavnikih, ob nedeljah in praznikih pa je taka gneča, da že v vodi skoraj ni prostora, kjer bi se dalo nemoteno plavati. Posebno veselje imajo najmlajši, saj je kopalisce dobro opremljeno z različnimi gugalnicami, tobogani na suhem in v vodi, skakalnicami, tuši itd. Na sliki: minuli petek opoldne je v kopaliscu kljub vetru vladal velik živčav v vodi in na suhem. Zvečer pa skrbijo za veselo razpoloženje in ples živahni fantje prof. Janeza Kuharja.

Več obojestranskega razumevanja

Otroški vrtec v Postojni bo oktobra proslavil osmo obletnico svojega obstoja. Zanimivo pa bi bilo, da se seznanimo z nekaterimi podatki, ki osvetljujejo delo uprave otroškega vrtca in pa tudi odnos staršev do te pomembne vzgojne institucije.

Priprave za krvodajalsko akcijo v Postojni

Čeprav bo začela v Postojni akcija za prostovoljno dajanje krvi šele v drugi polovici meseca septembra, so pri občinskem odboru Rdečega križa v Postojni že ustanovili posebno komisijo. Le-ta bo — vodi jo dr. Zorko Ščuka — upoštevala izkušnje zadnje krvodajalske akcije in napravila program za vrsto predavanj. Tako bodo v devetih občinskih središčih seznanili prebivalce s pomenom in važnostjo oddajanja krvi, in sicer z zdravstvenimi predavanji (predavatelji bodo: dr. Ščuka, dr. Ambrožič, dr. Zitko in Tepina), povezanimi s filmskimi predstavami.

Za oddajo krvi v lanskem letu se je prijavilo 270 ljudi, kri pa je oddalo nad 300 ljudi. Tudi za letošnja akcijo računajo, da bo oddalo kri še več ljudi iz postojnske občine.

Ština

Ugotovljeno je, da je bilo zanimanje za otroški vrtec v prvih letih njegovega obstoja nepričakovano veliko. Ni bilo malo primerov, da so odklonili sprejem otrok v vrtec zato, ker je čisto presegel kapaciteto. To pozitivno tolmačenje vloge otroškega vrtca pa je med starši sčasoma zbledelo, saj je v preteklem letu ta, za predšolsko mladino prepotrebna ustanova, dosegla le 50% izkoriščenosti. Bilo bi prav, če bi postojnsko Društvo prijateljev mladine proučilo, zakaj v zadnjem času ne prodre v miselnost staršev vrednost obstoja otroškega vrtca, ki z delom vzgojne osebe dokazuje velike uspehe, saj bo med 800 otroki, ki so se v njem vzgajali v preteklih letih večje število tistih, ki se bodo tudi to jesen vpisali v prvi razred osnovne šole. Dejstvo je, da bo skoraj vsem »absolventom« triletnega življenja v otroškem vrtcu veliko lažje slediti osnovnošolskemu pouku, kot pa otrokom, ki nimajo takšne družbene in strokovne predpriprave, ki jo otroški vrtec lahko da.

Postojnski otroški vrtec je po zaslugi vzgojiteljice Marije Bavec sistematično uvajal otroke v izdelovanje raznih ročnih del, tovarišča Zofka Vidmar pa z materinsko ljubeznijo skrbi, da ne bi bili varovanci vrtca lačni. Res

pa je tudi, da skrb omenjenih tovarišic ne bo v popolnosti dosegla namena, ki ga zasleduje vzdrževanje otroških vrtcev, če ne bodo nabavljene nove igrače, in če ne bodo pristojni organi poskrbeli za vzdrževanje ter za najnujnejša popravila zgradbe, v kateri je vrtec.

Kaže torej, da je treba najti ob teh ugotovitvah zaključek in sicer: izboljšanje materialnih pogojev za nadaljnji razvoj vrtca in pravilno prikazovanje vrednosti dela te predšolske institucije za vzgojo otrok.

Ština

Starejša skupina Cicibanov se je poslovila od Vrtca — zdaj pojdejo v prvi razred osnovne šole, kjer bodo skušali postati dobri učenci

STARŠEM IN VZGOJITELJEM V OPOMIN

Drago plačan nauk

Velja se zamisliti ob naslednjih podatkih: letos je bilo med otroki pet smrtnih žrtev prometnih nesreč, sedem otrok je bilo huje, osem pa lažje poškodovanih. Če listamo po zapisnikih preiskovalnih organov, ki so ugotavljali vzroke teh prometnih nesreč, katerih žrtve so bili otroci, potem kaj lahko postavimo trditve: ne bilo bi nesreč, če bi starši bolj

pazili na svoje malčke, posvetili več pozornosti, kje in kako se igrajo, ter jih neprestano opozarjali, da cesta ni otroško igrišče.

Otrok je živahen, rad se igra s svojimi tovariši in se skupno z njimi podi za žogo. Žoga pa čisto prileti na cesto, otrok skoči za njo in nesreča je tu.

Kako veliko pozornost moramo posvetiti otrokom, ko se brezskrbno igrajo, nam dokazujejo tudi naslednja primera:

Bilo je te dni v Piranu. Otroci so se igrali na cesti, ki je praviloma zaprta za vožnjo z motornimi vozili. Na to cesto pa je zavozil motorist in podrl enega izmed igrajočih se malčkov. Nesreča je zakrivil motorist, to drži, res pa je tudi, da neupoštevanje cestno-prometnih znakov ne bi imelo za posledico poškodovanje otroka, če bi se le-ta igral na primernem prostoru.

Nekaj dni pred tem dogodkom

pa je avtomobilist podrl pred križiščem pri gostilni »Slavček« v Kopru šestletnega otroka. Neopazljivost njegovih staršev je bila kriva, da je skočil tik pred avtomobil. Otrok je dobil hude telesne poškodbe, ki ga bodo morda v obeh letih, ko bo sam družinski oče, stalno opozarjale na pozornost, katero je treba posvetiti otrokom.

Takih in podobnih primerov bi lahko navedli še več. Naj pa bosta le ta dva primera ponoven oster opomin vsem staršem in vzgojiteljem, da je treba otroke navajati na cestno-prometne predpise, jih seznanjati z nevarnostmi in hudimi posledicami, ki sledijo neprevidnosti, po drugi pa bi bilo prav, da bi zopet razmislili, kako bi čimprej, predvsem v obalnih krajih, kjer je cestni promet največji, uredili tako težko pričakovana in tolikokrat obljubljena otroška igrišča.

Pivčani so se s svojimi lovci dobro imeli

Minulo soboto in nedeljo so imeli lovci koprškega okraja in še prav posebno pivški svojo posebno doživetje: praznovali so petdesetletnico slovenskega organiziranega lovstva, prireditelja slavlja, pivška lovska družina, pa je slavila celo 59-letnico svojega organiziranega obstoja.

Prireditveni odbor lovske družine Pivka (med njimi skoraj ne moremo tega ali onega posebej pohvaliti, ker so bili vsi izredno požrtvovalni) je prvim gostom na svojem slavlju priredil svečan sprejem že v soboto zvečer, nakar so vsi skupaj preživeli prijeten večer ob pravi lovski ve-

čerji pri družinski lovski koči v sredi gozda.

Nedeljsko jutro je lovce sprejelo z budnico »Dobro jutro, tovariši!«, kar je že navsezgodaj obetalo veselo razpoloženje. Dopoldne je imela najprej svojo slavnostno sejo LD Pivka, nato pa je bil plenem Okrajne lovske zveze Koper pod vodstvom predsednika OLZ Franca Čopija-Borotina. Med drugimi gosti je prisostvoval slavlju tudi predsednik Republiške lovske zveze dr. Jože Benigar, ki je tudi odkloval dva najstarejša in najzaslužnejša lovca iz LD Pivka. Eden izmed njih, 86-letni Bitner, je bil celo

med soustanovitelji Lovske družine Pivka pred 59 leti.

Popoldne se je razvila neprijetna zabava. Predvsem je treba omeniti vzorno organizacijo prireditve, izborna oskrbo (pri tem gre zahvala tudi nekaterim podjetjem, ki so darovala lovcom nekaj prehranskih predmetov), in seveda izredno bogati srečolov z nad 700.000 din vrednimi dobitki.

Vzpodbudni uspehi začetega dela

Ob svoji ustanovitvi, v marcu, je štel aktiv mladih zadržnikov KZ Knežak 13 članov in sestavil bogat program dela. Danes pa že lahko zabeležimo, da so ustanovitelji aktiva krepko pljunili v roke. Povečali so število članstva na 21; ustanovili in uspešno vodili dva krožka; izvedli sedem gnojilnih poskusov na travnikih in štirikrat sodelovali pri zatiranju plevela s herbicidnimi sredstvi. Razen tega so člani aktiva priredili tri strokovna predavanja ter se udeležili del za gojenje semenskega krompirja na ekonomiji knežške kmetijske za-

druge; sušili so krmo na žičnih sušilnih; urejevali zadržni pašnik — ta dela še niso zaključena — ter pomagali pri zbiranju vzorcev zemlje za proučevanje njihove kakovosti. Pri tem je treba omeniti, da so se člani tega aktiva preteklo nedeljo, potem ko so napravili 153 delovnih ur pri izkopavanju kolov na zadržnem pašniku, obvezali, da bodo podobne prostovoljne delovne akcije tudi v bodoče organizirali, ker se zavedajo gospodarske vrednosti urejenega zemljišča.

Med najboljšimi člani AMZ v Knežaku sta brez dvoma Andrej

Šajn, saj je po skupinskem delu s člani aktiva našel dovolj prostega časa, da je izvedel gnojilne poskuse in uvedel sušenje krme na žičnih sušilnih napravah, ter Emil Nadoh, ki je na zemljišču svojega očeta z uspehom zaključil poizkuse za pognojitev travnika.

Tudi pri vključevanju v kulturno-prosvetno delo člani knežškega aktiva mladih zadržnikov ne zastajajo. Večje število od njih je članov dramske skupine, vsi pa se bodo v kratkem vključili v vaško kulturno-prosvetno društvo.

Po takih uspehih dosedanjega dela je razumljivo, da jim je nujna tudi sproščena zabava. Zato bodo v nedeljo po budnici ob 6. uri in poročilu o dosedanjem delu ter o prihodnjih nalogah aktiva priredili tekmovanje koscev ter šahovski turnir. V popoldanskih urah pa bodo športna tekmovanja: vlačenje vrvi, kolesarska dirka, plezanje po drogu in za zaključek družabna prireditve s plesom.

S.

Neprijetna statistika

V juniju je bilo v koprskem okraju med 57 prometnimi nesrečami 31 takih, ki so jih povzročili vozniki zaradi malomarnosti, neprevidne, prehitre oziroma nepremišljene vožnje. Posledice teh nesreč so bile: eden mrtev, 20 hudo in 19 lažje ranjenih. Materialna škoda je znašala okrog dva milijona 650 tisoč dinarjev.

Julija je bilo 46 prometnih nesreč, ki so terjale življenja dveh oseb, hudo je bilo poškodovanih 18, lažje pa 13 ljudi. Materialna škoda razbitih vozil je bila ocenjena na milijon 600 tisoč dinarjev.

Že v prvih desetih dneh avgusta pa smo zabeležili nad 20 prometnih nesreč! Tisti, ki upravljajo motorna vozila ali pa so kakorkoli koristniki cestišč, bi se morali zamisliti ob tej statistiki in vedeti, da je previdnost mati modrosti!

„VOJNA“ med suhimi in debelimi

Običaj je, da desetletnico — naj bo le-ta kakršnegakoli že dogodka ali spomina! — slovesno praznujemo. Kako ne, saj je deset let vendar doba, ki je ni moč tako hitro pozabiti...

Pa pravijo, da Postojnčani razen propagande za svojo Jamo ne znajo »pogrunjati« ničesar zanimivega, izrednega, zabavnega! Kako zlobni so včasih jeziki! Nekateri pa so tudi pozabljivi! Recimo pa, da to ne velja za Postojnčane! Kajti pred kratkim so imeli »pomembno« desetletnico. Deset let je namreč minilo, odkar sta se srečali v Postojni na nogometnem igrišču reprezentanci debelih in suhih nogometašev.

Na sliki: kapitana obeh moštev, Bizjak — debelih, in Krapež — suhih, se pozdravljata in si izmenjavata darila. Debeli prejme velik hlebec kruha, suhi pa polenovko

In kar smo omenili že v začetku, tega Postojnčani niso pozabili. To desetletnico so praznovali s povratnim srečanjem reprezentanc debelih in suhih neprofesionalnih žogobrcarjev.

Verjemite ali ne, tovrstna prireditve privabi dokaj ljudi. Vprašanje je sicer, če zaradi tekme, ali več zaradi tako nasprotujočih se brarjev. Kar nad 1500 ljudi se je zbralo na robu igrišča, da so prisostvovali tej izredni in svojevrstni prireditvi.

Na igrišče sta prišli reprezentanci. Hu, kakšen smeh in aplavz hkrati! Zastopnik debelih, Bazilij Bizjak, ki tehta stot in pol, se je zdel pravi velikan v primeri z zastopniki suhih, petdeset kilogramov težkim Marjanom Jurco. Tudi sodnik, seveda, je bil za to svojevrstno tekmovanje primeren in pripravljen.

Potem pa je začela tekma... Polno ponesrečenih napadov enih in drugih, kar vse so z huronskim smehom spremljali številni gledalci. Da, tudi sanitežci in reševalci so morali intervenirati! Napade suhih je branil Viktor Pahor, vratar suhih pa je bil Henrik Filipič, pravi Maršovec. Izredno borbena igra se je končala z zmago debelih — 4:3. Da tekma ni bila neodločena, je bil kriv Miro Markovič, igralec suhih, ki je napravil avtogol. Tega poraza suhi niso pričakovali, ker so bili prepričani, da se bodo debeluh na pekočem soncu stopili.

Toda — desetletnica je mimo. Zastopniki suhih žogobrcarjev pa zdaj snujejo tihe načrte za povratno srečanje. Le eno še ni znano: če bo to že čez deset let ali celo kdaj prej...

»Ština«

Koprška „Čebelica“ je dobila novo ime

Med najbolj trdnimi gospodarsko-političnimi postojankami v Slovenski Istri je bila Posojilnica in hranilnica v Kopru, ki je vse splošno znana pod imenom »Čebelica«. Ta zavod je bil ustanovljen že leta 1884 in je ostal kljub fašističnemu terorju pri življenju vse do današnjih dni. Naš sedanji pospešeni gospodarski razvoj in pa zahteva, da se tudi hranilniška služba prilagodi zahtevam časa je narekoval, da se je v Izoli osnovala Mestna hranilnica, v katerem sestavu bo tudi koprška »Čebelica«.

Upravitelji te Posojilnice in hranilnice v Kopru so bili skozi vsa leta nad vse vestni. Tako je na primer zabeleženo, da so 31. julija letos zabeležili za več kot 21 milijonov dinarjev vrednosti vlog (samo v prvem polletju tega leta so vloge narasle za 3 milijone 800 tisoč dinarjev). V času svojega poslovanja je »Čebelica« ustvarila za več kot milijon 800 tisoč dinarjev rezervnega sklada in z vrednostjo blizu pol milijona dinarjev lastnega premoženja uspešno jamčiti za več kot deset odstotkov nje zaupanih vlog.

Ob tej priložnosti velja omeniti, da koprška Posojilnica in hranilnica hrani tudi pomemben dokument, ki je veran dokaz trdovratne borbe tukajšnjih Sloven-

cev s fašističnim režimom. Gre za hranilno knjižico vlagatelja Kavrečiča iz Pridvora nad Koprom (bivši Sv. Anton), ki nosi številko 1396/442. Leta 1925 je kot skrben varčevalec vložil 1575,20 lir.

Skratka: trdne temelje, ki jih je v dolgih desetletjih zgradila Posojilnica in hranilnica v Kopru, bo nova Mestna hranilnica v Izoli morala izkoristiti za to, da se bo smisel varčevanja med nami še bolj utrdil.

15 let JVM

Letos 9. septembra poteka petnajst let, odkar je bila v Podgori ustanovljena prva partizanska pomorska enota. Petnajstletnico tega dogodka, ki ga Jugoslovanska vojna mornarica praznuje kot dan svoje ustanovitve, bodo enote JVM proslavile zelo svečano. Tako bodo večje športne tekme ter razstave JVM. Garnizija na otoku Visu pa bo odprla večjo dokumentarno razstavo o bivanju maršala Tita na otoku Visu 1944. leta. Ob jubilejni obletnici bo posebna delegacija JVM obiskala tudi Podgoro. Vzdolž vse Jadranske obale pa pripravljajo vrsto prireditev, razstav in športnih tekmovanj.

TELESNA VZGOJA · ŠPORT · ŠAH

Mednarodna radioamaterska prireditev v Izoli

Doslej največji »Lov na lisico« v naši državi - Močna udeležba radioamaterjev iz 7 držav

Pod platnenimi strehami v parku tovarne Arrigoni v Izoli je od sobote do torka domovalo okrog 200 radioamaterjev iz vseh jugoslovanskih republik ter iz mnogih drugih držav, ki so prisostvovali radioamaterskemu zboru in »Lovu na lisico«. To prireditev sta organizirali Zveza radioamaterjev Jugoslavije in Slovenije s pomočjo agilnega radio kluba »Jadran« Koper, na pobudo mednarodne organizacije IARU z namenom, da bi se radioamaterji — ki imajo po radijskih valovih stike po vsem svetu — tudi osebno seznanili in na ta način prispevali k zblizovanju med narodi.

V nedeljo in v torek so ljudje iz okolice Izole in Koprja opazovali športno oblečene mladeniče, ki so s čudnimi aparati tekali po hribovitih in obraščnem področju med Izolo in Koprjem. Od časa do časa so se ustavljali in nenavadnimi antenami, kompasi in zemljevidi nekaj iskali. To so bili »lovci na lisice«, ki so po radijskih valovih iskali skrite radijske oddajnike — »lisice«. V torek je štartalo pred poljetem »Vino« 11 lovcev, ki so lovili »lisice« na valovni dolžini 80 metrov, v nedeljo pa se je spustilo na lov kar 20 tekmovalcev ter tekmovalnih ekip na ultrakratkem valu 2 metra. Vsi so hoteli čimprej odkriti skrite oddajnike, vendar vsi niso imeli sreče. Nekateri so tavalili okrog lisic in so tako izgubljali dragoceni čas ter točke. Najspretnější, ki so točno določili smer in hitro do cilja, pa so pobrali loviri.

V obeh tekmovalnih je zmagal Tone Brošič iz Ljubljane, ki je tri »lisice« na kratkih valovih ujel v treh urah in je pri tem prehodil — bolje rečeno pretekel — okrog 20 km. Na ultrakratkem valu pa je potreboval za iskanje dveh »lisic« in za točno določitev tretje lisice na zemljevidu slabi dve uri.

OBVESTILO

Ponavljalni izpiti na Ženski obrtni šoli v Kopru za I. in II. razred bodo dne 26. avgusta 1957. Zaključni izpit za III. razred se prične 27. avgusta 1957. Izpiti se bodo začeli ob 8. uri zjutraj.

Rezultati obeh tekmovalj, ki sta bili doslej največji v naši državi, so naslednji:

V »Lovu na lisico« na valu 80 metrov je bil prvi Tone Brošič iz Ljubljane, drugi Aleksander Tosič iz Beograda, tretji pa Muc Darko iz Ljubljane.

V »Lovu lisice« na valu 2 metra je bil spet prvi Tone Brošič, drugi Zoran Nedeljković iz Beograda, tretji pa ing. Zdravko Zenko iz Ljubljane.

Najboljšim tekmovalcem so podelili nagrade v torek zvečer na zaključni prireditvi, ki jo radioamaterji imenujejo HAMFEST. Ob tej priložnosti je podpredsednik Zveze radioamaterjev Jugoslavije tudi razdelil najvišja priznanja radioamaterjev in radio klubov, to je nagrade Nikole Tesle.

Na zaključni prireditvi so bili navzoči razen domačih in tujih radioamaterjev tudi predstavniki lokalnih oblasti, ki so po svečanosti prisostvovali kratkemu programu, pri katerem so nastopali nekateri radioamaterji, folklorna

skupina iz Šmarj ter umetniški trio »Los tres Jenas«, ki je najbolj navdušil občinstvo.

Štiridnevna radioamaterska prireditev je potekala v duhu tradicionalnega prijateljstva med radioamaterji. Ob raznih priložnostih so govorili predstavniki lokalnih oblasti, organizacij, predstavnikov naše in tujih radioamaterskih zvez, ki so vsi poudarjali velik pomen takšnih prireditev in sploh radioamaterstva za zblizanje med narodi.

Prisrčen je bil zlasti sprejem, ki ga je priredil predsednik Občinskega ljudskega odbora Srečko Vičič. V svojem govoru je tovariš Vičič čestital radioamaterjem za njihove uspehe pri razvijanju tehnike in širjenju prijateljstva v svetu in jim zaželel še novih uspehov. Organizatorji pa so se ob tej priložnosti zahvalili Občinskemu ljudskemu odboru Izola, ki je z razumevanjem in podporo znatno prispeval, da je velika mednarodna radioamaterska prireditev ob našem morju tako lepo uspela.

B. T.

Mednarodna nogometna tekma v Kopru

Na koprskem Stadionu je bila 7. avgusta prijateljska nogometna tekma med »Union sportive Aumetz« — klubom slovenskih izseljencev iz tega znanega rudarskega revirja železne rude v Franciji — ter domačim Koprjem. Po boljši igri so zmagali Koprčani z 4:1 (2:0). Gostje so bili od naporenega potovanja utrujeni, saj so prispeli v Koper istega dne, kot so odigrali tekmo, zato niso nudili igre, kot bi jo sicer. Tekma ki ji je prisostvovalo okoli 1500 gledalcev, je potekala v prisrčnem vzdušju. Pred tekmo sta si obe ekipi izmenjali spominski zastavici, Koprčani pa so vsakemu igralcu iz Aumetza poklonili spominsko darilo, ter jim priredili zakusko v vrtu hotela Triglav. Gostje so iz Koprja odpotovali na Bled, kjer so zmagali nad tamkajšnjim domačim moštvom s 4:1, medtem ko so tekmo s športniki Železniške tiskarne v Ljubljani izgubili s 3:2 (2:1). Med gosti sta bila najboljša srednji

krilec in desna zveza, ki sta bila tehnično precej boljša od ostalih. Večina teh mladih športnikov-rudarjev je bila tokrat prvič v domovini svojih staršev, ter so bili navdušeni predvsem nad lepoto Bleda in Slovenskega Primorja. Njih turnejo je omogočila Izseljenska matica.

S. D.

Idrijski »Rudar« v ligi

V nedeljo je bila v Idriji zadnja kvalifikacijska tekma za vstop v ljubljansko-primorsko ligo, med domačim Rudarjem ter Jesenicami. Tekma se je končala z neodločenim rezultatom 2:2 (1:0). S tem se je Rudar, skupno z Jesenicami uvrstil v ligo, medtem ko so Domžale izpadle, s točko manj od Rudarja. Tako podobno kot v Novi Gorici, bodo tudi prijatelji nogometa v Idriji v novi nogometni sezoni lahko gledali vrsto kvalitetnih tekem.

Za konec pa še fletno iz Izole: prišlo mi je na ušesa, da imajo tamkaj takega tiča (morda vam prihodnjič izdam tudi ime), ki izrablja svoj službeni položaj za izsiljevanje nekaterih svojih inštruktorjev med slaščičarji. Za majhen pouk in »duhovno« pomoč pred izpiti nekaj velikih okroglih tort in na stotine kremovih rezin, za zaključek pa še zahtevke gotovine pod grožnjo izgona iz lokala. Kdor zna, pa zna, ni kaj reči, samo — kaj bodo pa drugi rekli?

Ne imel bi mirne vesti, če ne bi rekel še ene na račun »samodisciplin« naših ljudi. Ta pride še prav posebno do izraza ob nedeljah v koprskem pristanišču, ko državljani čakajo na prevoz v Ankarano. Če bi ne bil poveljnik ladje previden in seveda dovolj energičen, bi mu ladjo potopili na lico mesta, ker bi se nanjo zbasalo kar 200 ljudi skupaj, more jih pa sprejeti brez nevarnosti za plovbo komaj polovico tega. Pri tem še to: kaj se ne bi tudi v Kopru dalo urediti to vprašanje, kot je urejeno v Ankarani? Poletje gre h koncu in če že velja pravilo, da se na napakah učimo, potem bi morali zdaj že nekaj znati. Vsekakor je za nas Slovence, ki smo znani kot kulturni ljudje, prerivanje in celo tepež od podobnih priložnostih kaj nekulturna reklama.

Pa še prihodnjič kaj!

Lepo vas pozdravlja

vaš Vane

Pol za šalo, pol zares

IZ POČITNIŠKEGA DNEVNIKA

Pankracija je obiskala Evropo. Na parniku je vestno vodila dnevnik. Tu le kratak izvešček: Turek: Zdi se mi, da je vse navdušeno nad mano. Ladja je sijajna. 600 potnikov.

Sreda: Vedno lepše. Danes sem spoznala kapitana.

Cetrtek: Kapitan me je skušal poljubiti. Nisem pustila.

Petek: Kapitan postaja nevaren. Danes mi je zagrozil, da bo uničil vso ladjo, če ga ne uslišim.

Sobota: Jaz — Pankracija — sem rešila življenje šeststo potnikom!

Kmetijska šola Lože pri Vipavi

razpisuje vpis gojencev v novem šolskem letu 1957/1958.

Pogoji za sprejem so:

1. Starost najmanj 16 let
 2. 2 razreda gimnazije ali 6 razredov osnovne šole
 3. Telesno in duševno zdrav.
- Sola traja eno leto. Gojenci imajo vso oskrbo v šolskem internatu. Mesečna vzdrževalnina znaša 3.000 din. Kandidati, ki nimajo možnosti, da se solajo sami, naj zaprosijo za štipendijo pri svojih KZ ali OZZ.

Kandidati naj pošljejo do 30. avgusta na naslov: Kmetijska šola Lože pri Vipavi naslednje dokumente:

1. Prošnje, kolkovano s 30 din
2. Zadnje šolsko spričevalo
3. Zdravniško spričevalo
4. Pisni pristavek staršev (KZ, OZZ), da bodo plačevali vzdrževalnino.

Radio KOPER

NEDELJA, 18. VIII.:

8.00 Kmetijska oddaja — 8.30 Lahka glasba — 9.00 Oddaja za Beneške Slovence — 9.20 P. Konjovič: Simf. triptihon iz opere »Kostana« — 10.15 Beneške narodne pesmi — 10.30 Sedmi kraj in ljudje: Bazovica in njeni prebivalci — 10.45 Glasbena medigra — 14.00 Glasba po željah — 15.00 Vesti — 15.10 Poje Moški zbor DPD Svoboda iz Koprja p.v. Ivana Ščeka — 15.30 Nedeljski promenade koncert (Strauss, Landaner, Hilmar, Hačaturjan).

PONEDELJEK, 19. VIII.:

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 7.40 Glasba za dobro jutro, vmes ob 7.45 Jutrnanji koledar — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti — 13.45 Ponedeljkove popevke — 14.00 Od melodije do melodije — 14.30 Sport doma in po svetu — 14.40 To smo izbrali v naši diskoteki — 15.00 Vesti — 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.25 Igra Dolinski kvar-tet.

TOREK, 20. VIII.:

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 7.40 Glasba za dobro jutro, vmes ob 7.45 Jutrnanji koledar — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti — 13.45 Torkov operni oder — 14.30 Gospodarska oddaja: Proizvodni problemi anhovske cementarne — 14.40 Pisan sporod lahke glasbe — 15.00 Vesti — 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.25 Kvintet »Lisinski« iz Zagreba poje zagorske, medjimurske in srbske narodne pesmi.

SREDA, 21. VIII.:

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 7.40 Glasba za dobro jutro, vmes ob 7.45 Jutrnanji koledar — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti — 13.45 Ritmi in peveci od tu in tam — 14.00 Od melodije do melodije — 14.30 Kulturna kronika — 14.40 B. Bartok: Cantata profana, za dvojni zbor, bariton in tenor solo ter simfonični ork. Izvajajo: Budimpešt. pevski zbor, ork. Madžar. Radia ter solista Gyorgy Litassy in Miklos Szabo, dirigira Miklosz Foray — 15.00 Vesti — 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.25 Polke in valček Franka Jan-koviča igra trio Ostrovska iz Postojne.

ČETRTEK, 22. VIII.:

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 7.40 Glasba za dobro jutro, vmes ob 7.45 Jutrnanji koledar — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti — 13.45 Glasba po željah — 14.30 Popol-danski glasbeni spored — 15.00 Vesti — 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.25 Pojo in igrajo Pohorski fantje.

PETEK, 23. VIII.:

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 7.40 Glasba za dobro jutro, vmes ob 7.45 Jutrnanji koledar — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti — 13.45 Tisoč in en takrat, pisan spored solist. in orkest. glasbe — 14.30 Spoznavajmo domovino: »Reško pismo«, — 14.40 Zabavne melodije — 15.00 Vesti — 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.25 Koroške narodne pesmi.

SOBOTA, 24. VIII.:

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 7.40 Glasba za dobro jutro, vmes ob 7.45 Jutrnanji koledar — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti — 13.45 Melodije in ritmi — 14.20 Repor-taža (studio Celje) — 14.35 Za vsako-gar nekaj — 15.00 Vesti — 15.10 Za-bavna glasba, vmes reklame — 15.25 »Ah lepo je res na deželi« ... in druge narodne.

Kino

KOPER: 16., 17. in 18. avgusta ameriški barvni film PROC OD DIABLA, 19. in 20. avgusta ameriški film MASCEVALCI, 21. in 22. avgusta italijanski film PREPOVEDANE ZVEZE.

IZOLA: 15. in 16. avgusta ameriški film MARTY, 17. in 18. avgusta francoski film LISABONSKE NOCI, 19. avgusta italijanski film PREPOVEDANE ZVEZE, 20. in 21. avgusta ameriški film ZENE ORKESTRA.

SECOVLJE: 17. avgusta italijanski film PREPOVEDANE ZVEZE, 18. avgusta jugoslovanski film CEVELJČKI NA ASFALTU, 22. avgusta ameriški barvni film PROC OD DIABLA.

SMARJE: 17. avgusta jugoslovanski film CEVELJČKI NA ASFALTU, 18. avgusta italijanski film PREPOVEDANE ZVEZE, 21. avgusta ameriški barvni film PROC OD DIABLA.

SKOFIJE: 17. avgusta ameriški film ZENE ORKESTRA, 18. avgusta ameriški barvni film DO PEKLA IN NAZAJ, 21. avgusta francoski film LISABONSKE NOCI.

DEKANI: 17. avgusta ameriški barvni film DO PEKLA IN NAZAJ, 18. avgusta ameriški film ZENE ORKESTRA.

POSTOJNA: 16., 17. in 18. avgusta italijanski film KRUIH, LJUBEZEN IN LJUBOSUMNOST, 20. in 21. avgusta ameriški film DEKLE Z DEZELE.

PIVKA: 17. in 18. avgusta RAPSOPIJA, 21. in 22. avgusta RAZBOJ-NIK.

SEŽANA: 17. in 18. avgusta italijanski film SCAMPOLO, 20. in 21. avgusta kitajski film CIRKUS, 22. in 23. avgusta ruski film PEDAGOSKA POEMA.

MAJLOGLASI

VIŠJI UPOKOJENEC želi iz zdravstvenih razlogov preživeti jesen v Kopru in išče za 1. september opremljeno sobo. — Plača dobro in po želji vnaprej. Ponudbe na upravo lista pod »Višji upokojenec«.

Vljudno prosim najditelja otroške rdeče VOLNENE JOPICE, ki je bila izgubljena od Trga maršala Tita v Kopru do Plavij, da le-to vrne na naslov: Ema Grmek, Koper, Cankarjeva 27 ali pa na postajo LM v Kopru.

Izgubila sem ZAPESTNICO v nedeljo zvečer med Koprjem in Semedelo. Najditelja prosim, da jo proti nagradi izroči v tajništvo Radia Koper.

DVOKOLESA od 7000 lir naprej in MOTORNA DVOKOLESA od 44.000 lir naprej dobite pri tvrdki MARCON, Trst, Ulica Pietà 3. Darilne pakete pošiljamo tudi v inozemstvo in so brez carine!

Za nakup novih in rabljenih LAMBRETT se obrnite na tvrdko Aldo Merolli v Gorici, ul. Garibaldi št. 5, telefon 2723. Tvrdka uredi vse potrebno za izvoz. Pišite nam in dali Vam bomo vsa potrebna navodila!

POSJOJILNICA IN HRANILNICA r. z. o. j. KOPER

obvešča svoje vlagatelje in posojiljemalce, da se je s sklepom obnega zbora, ki je bil 27. julija leta 1957 v Kopru, združila z Mestno hranilnico Izola v Izoli. Vsem vlagateljem se zahvaljuje mo za doslej iskazano zaupanje in prosimo, da izkazujejo tudi Mestni hranilnici Izola.

Upravni odbor

MESTNA HRANILNICA IZOLA

v Izoli s poslovalnico Koper obvešča, da je prevzela poslovanje Posojilnice in hranilnice, r. z. o. j. Koper s 1. avgustom 1957 ter od tega dne jamči za vse vloge na hranilne knjižice in tekoče račune Občinski ljudski odbor Izola po sklepu seje z dne 24. julija 1957. Vse vlagatelje in tudi lastnike tekočih računov prosimo, da ohranijo zaupanje, katerega so izkazovali Posojilnici in hranilnici v Kopru od dneva njene ustanovitve v letu 1884 in ga v bodoče izkazujejo Mestni hranilnici Izola. Mestna hranilnica Izola bo poslovala v Izoli začasno v Cankarjevem drevoredu št. 3, v Kopru pa nadaljuje z neprekinjenim poslovanjem v dosedanjih prostorih Posojilnice in hranilnice Koper, Takova ulica št. 2 (vogal Cevljarske ulice). Naš trud bo, da s solidnim in točnim poslovanjem ohranimo in povečamo vaše zaupanje.

Upravni odbor
Mestne hranilnice Izola

Barba Vane pravi...

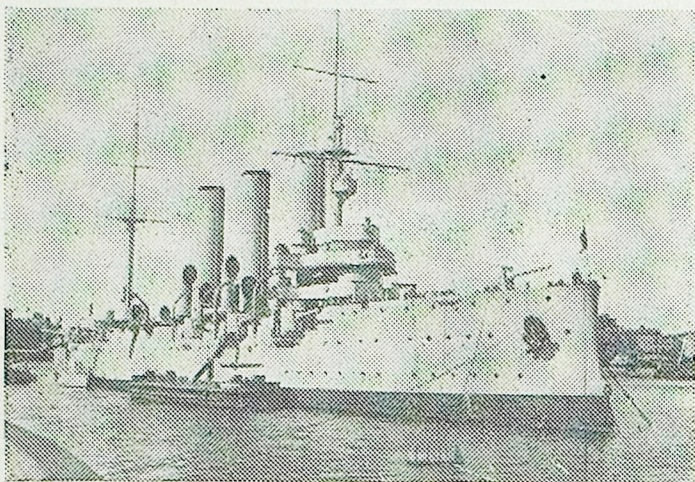
Začel bom na Pivki, kjer so se v nedeljo lovci tako fletno imeli — nabral sem tam pri njih takih, da me še zdaj ušesa bolijo in bom moral zbrano gradivo nekoč objaviti v posebnem prispevku — morda za Novo leto. Zdaj pa me drugačne skrbi morijo zaradi Pivke, kar več jih je, zato naj začnem:

So mi v Pivki povedali in me eljali k mlatilnici, naj si ogledam njeno delo, po katerem bi ji morali pravzaprav reči »sušilnica«, ker žito kar nekako splahneva. Ne morejo in ne morejo »pogrunati« prizadeti kmetje, če je to zaradi velike vročine in suše in pomanjkanja vode, ali pa zaradi česa povsem tretjega. Znano je namreč, da ponekde iz žita »pridelujejo« tudi alkoholne pijače, le da bi bilo v našem pivškem primeru to po nekem posebnem postopku, ki še ni nikjer na svetu patentiran, čeprav ga mnogokje uporabljajo.

Mojega prijatelja in »zastopnika« na Pivki bi še za konec prav lepo prosil, naj mi enkrat pošteno pokaže svoj pravi obraz, da ne bom mislil, da jih imam tamkaj kar več skupaj, ki imajo različna imena, pa istovetno pisa-vo...

No, še v Senožečah sem se malo ustavil, da bi poplaknil prah po grlu in kaj prigriznil. Pa me je gostilničarka ali natakarka — menda ji pravijo Ivanka — napotila do sosednje gostilne, ker sama ne drži jedače. Zato pa rada redkim gostom pokadi z metlo pod nos sredi belega dne, prav lepo pa skrbi tudi za koprive in plevel na dvorišču in posebno okoli dveh nul. Saj pa je tam okoli tudi dobro zalito in pognojeno! Da pa ljudje ne porečejo, da ne skrbi za svoje goste, lahko vsak trenutek zanikajo tri do desetletni fantiči, ki vneto balinajo ali igrajo biljard — na veliko veselje svojih staršev seveda. Edina dobra stran je ta, da vsaj vedo zanje, kje so!

Zaklel sem se sicer že, da bom naše gostince, ki gagaajo z nami vred v tej pasji vročini, trpijo pa veliko bolj, pustil na miru — joj, koliko dela bi sicer imel! Še za tistega nimam ušesa, ki se pritožuje čez nekoliko preveč »gibljuje« cene v portoroškem Jadranu, pač pa rad sporočim njegovo željo, naj bi naše največje turistično središče Portorož vendarle imelo na prodaj tudi filme, omislilo pa naj bi si tudi prodajalno za kruh.

Leningraščani s posebnim ponosom pokažejo vsakomur slavno križarko Avrora, katere zgodovina je neločljivo povezana z začetkom velike Oktobrske revolucije v Rusiji. Mornarji na Avrori so se namreč prvi pridružili revolucionarnim leninskim silam in so 7. novembra 1917 s svojimi topovi naznanili začetek oboroženega upora in boja za zmago delavske misli.

Nič dobrega za kadilce

V zadnjem času se jim z mnogih strani obeta res vse najslabše. Zdaj se je oglašil v Angliji neki očesni specialist z opozorilom, da kajenje škoduje očem, predvsem starejšim ljudem, ki izgubijo sposobnost za razlikovanje barv. Rdeča barva je prva, ki je več ne razločijo, sledi ji zelena, postopoma pa še vse ostale. Kadilec, ki poleg nikotina primerno obožuje tudi alkohol, je tej nevarnosti še prav posebej izpostavljen.

Atomske igrače

Izdelujejo jih seveda v Ameriki. Za male pa tudi za velike. Poleg gospodarskih in gospodinskih potrebščin, ki se v vedno večji meri »atomizirajo«, so si omislili zdaj med drugim tudi radioaktivne žoge za golf. Pred dosedanjimi imajo prednost, da se ne morejo izgubiti. Najdejo jih z Geigerjevimi števeci. Isto je z modernimi otroškimi igračami. Marsikateremu sodobnemu izdelku te vrste se človek ne samo čudi, marveč strmi nad njim kot nad čarovnjico.

Morje - gorivo

Kalifornijski vseh učiliški profesor dr. Mark Mill trdi, da bo kot najizdatnejši vir za pridobivanje termonuklearne energije v doglednem času služilo — morje. Mnenja je, da vsebuje morska voda več energije kot bi je dala nafta, če bi napolnila korita vseh svetovnih morij. Najkasneje do konca tekočega stoletja bo po profesorjevem prepričanju imelo človeštvo atomske sile tako v oblasti, da bo z njimi svobodno razpolagalo in bo v termonuklearnih centralah kot gorivo lahko uporabljalo morsko vodo.

Čudovito, če se njegova na-

poved uresniči, nikakor pa ne idealno, zakaj potem bo s podvojeno silo oživilo večno tekmovanje za posest morja.

Nevsakdanji poziv

Seveda je bilo v ZDA. Neka cerkvena občina je v Philadelphiji iskala nadarjene pevce za svoj zbor. V krajevni časopis je dala sledeči oglas: »Iščemo deset dečkov za naš cerkveni zbor. Upamo, da bodo naši občani storili vse, kar je v njihovi moči, da preskrbijo naš kor z novimi dečki!«

Senzacija severne Amerike

Je najnovejša izletniška ladja AQUARAMA, ki šele tretji mesec križari po Velikih jezerih z izhodišči v Clevelandu in Detroitu. Pravijo in pišejo, da je največja, najmodernejša, najhitrejša in najbolj varna potniška ladja, ki je kdajkoli merila prostrane severnoame-

Ameriški ribič Chuck Blackeslee je šel na počitnice v La Paz, mehiški del Kalifornije. Tam se mu je nasmehnila prav posebna ribiška sreča. S svojo pnevmatično podvodno puško je z dvema strelcema zadel in potem ukrotil ter potegnil na suho ogromno ribo, težko nad 150 kg.

riške jezerske gladine. Njena konstrukcija je vsa iz jekla, opremljena je z izbranim okusom in razkošjem, razpolaga z devetimi visokimi krovji, s kinom, televizijo, plesišči in igrišči za otroke. Udobno lahko namesti 2500 potnikov. Stala je osem milijonov dolarjev.

Jezeri ni več

Zgodilo se je v Novi Zelandiji. Prebivalce nekega manjšega mesteca je sredi noči prebudil rahel potresni sunek, ki se ni ponovil. Tudi o nesrečah ni bilo čuti. Legli so znova do zore. Kako pa so se začudili, ko jih ni pozdravil odsev jutranjega sonca z jezerske gladine ob robu mesteca. Čez noč je voda izginila. Najbrž skozi razpoke, ki jih je povzročil nočni potres.

Jadrovina iz papirja

Ni od včera. Ponekod uporabljajo papirnata jadra že delj časa in se prav pohvalijo z njimi. Bajše so trpežnejše od običajnih, proizvodni stroški pa so za polovico manjši. Papirnato maso prevlečejo z neko posebno umetno smolo. Jadra vzdržijo pritisk nad 3,6 kg na kvadratni meter.

Bar na ekvatorju

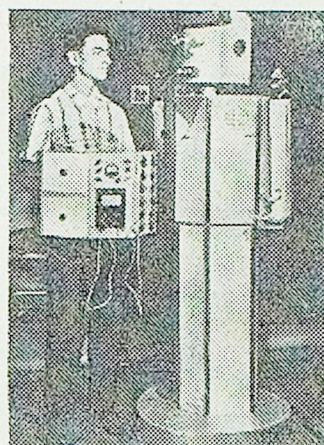
V afriški Keniji leži ob Viktorijinem jezeru mesto Port Florence. V mestecu je bar in njegov lastnik zatrjuje, da poteka ravnok prav skozi njegov lokal. Potegnil je skozi bar po tleh debelo črto — ekvator. In res! Ni gosta, ki bi ne spraznil enega kozarca na severni, drugega pa na južni zemeljski poluti.

Ko bi naši posnemalce!

Boдрilen zgled je v ZDA postavila zvezna država Ohio, kjer živi največ slovenskih izseljencev, s sprejetjem zakona, da se zviša pokojnina vsem javnim delavcem in prosvetnim uslužbencem, upokojenim pred letom 1955.

Jugoslovanska knjižna žetev

V preteklem letu je izšlo v vseh naših ljudskih republikah 277 knjižnih del, in sicer: v Sloveniji 41, v Hrvaški 75, v Srbiji 80, v Bosni-Hercegovini 8, v Črni gori 6 in v Makedoniji 17. Od osvoboditve do konca preteklega leta pa so jugoslovanske knjižne založbe izdale nad 1500 novih del.

Leteči krožnik — ribiški čoln

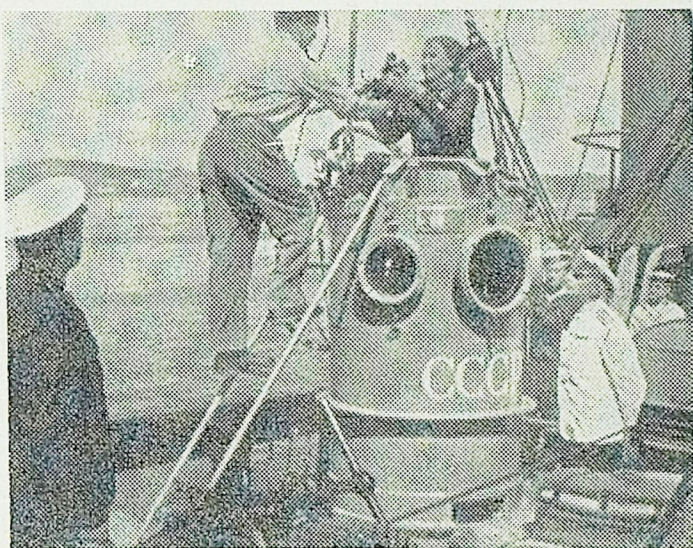
Letošnja pomladanska pomorska razstava v New Yorku je obiskovalce presenetila v marsičem. Med drugim je bil na ogled tudi ribiški čoln, ki po svoji nenavadni konstrukciji dostojno predstavlja prehod v atomsko dobo. Ima obliko letečega krožnika, po svojem namenu pa bo pravzaprav plavajoči krožnik. Gnal ga bosta dva motorja s skupno močjo 36 KS. Pred sončno pripeko in pred dežjem bo ribič varoval zložljiv senčnik, potrebne podatke za uspešen ribiški posel pa bo posadka lahko razbirala s televizijskega aparata, ki je nameščen v notranjosti svojevrstnega ribolovnega vozila.

Košček po košček —

Komaj 13 let ima deček na sliki, pa je že cel konstruktor najbolj kompliciranih elektronskih strojev. Iz delov, ki mu jih je podarila domača tovarna za elektronske aparate v Kew Gardensu, v ZDA, kjer je mladi Donald S. Rich doma, je sestavil pravega robota in ga imenoval Robertrone. Robot se s pomočjo elektronskega aparata, ki ga upravlja mladi konstruktor, pregiblje, opravlja nekatere računske operacije, telefonira, predstavlja predmete, reagira pa tudi na svetlobne signale.

— Dobiva se zvečer tukaj. Pripeljala bom nekoga, za katerega bi rada videla, da bi ga ti pojedla.

Zadnje priprave na krovu sovjetskega piroškafa »Nahodka« pred potopitvijo hidrostata v globine Tihega oceana. Filmski snemalec N. Juruškina proučuje svoje delovno mesto. S to svojo globinsko ladjo je sovjetskim učenjakom uspelo iztrgati naravi še njene zadnje podzemne skrivnosti v doslej neznanih oceanskih globinah.

ERNEST HEMINGWAY:

Slovo od orožja

64

POSLOVENIL RADO BORDON

Prerezal sem bluzo, jo pretrgal na dvoje, položil kosa pod kolese v blato, potem pa naložil nanju vejčja, da bi kolesi lahko zgrabili. Bili smo pripravljeni za odhod in Aymo se je vzel na sedež ter pognal motor. Kolesa so se vrtela v praznem, mi pa smo porivali in porivali. Toda vse skupaj ni nič pomagalo.

»Končano je,« sem rekel. »Imaš kaj v avtomobilu, kar boš potreboval, Barto?«

Aymo se je z Bonellom vzel in si naložil hlebec sira, dve steklenici vina in plašč. Bonello je sedel za volanom in brskal po žepih narednikove suknje.

»Bolje je, da vržeš suknjo proč,« sem rekel. »Kaj pa bomo z Bartovima devicama?«

»Lahko sedeta zadaj,« je rekel Piani. »Mislim, da ne bomo daleč prišli.«

Odprl sem zadnja vrata bolniškega avtomobila.

»Gor,« sem rekel. »Zlezita noter.«

Dekleti sta se vzbela in sedli v kot. Zdelo se je, kakor da sploh nista opazili streljanja. Pogledal sem nazaj na cesto. Narednik je ležal v umazani srajci z dolgimi rokavi.

Vzpel sem se s Pianijem v avtomobil in pognala sva motor. Hoteli smo se prebiti čez polje. Ko je pot zapegljala med njive, sem izstopil in se napotil peš dalje. Na drugi strani je bila cesta, če bi se lahko prebili čez.

Nismo se mogli prebiti. Bilo je premehko in preblatno za avtomobile. Ko smo naposled popolnoma obtičali, s ko-

lesi pogreznjenimi do osi, smo jih pustili na polju in se peš odpravili proti Vidmu.

Ko smo dospeli na pot, ki je vodila nazaj na glavno cesto, sem dekleti opozoril nanjo.

»Pojdita po tej poti,« sem rekel. »Bosta že srečali ljudi.«

Strmeli sta vame. Izvlekel sem denarnico in dal vsaki bankovec za deset lir.

»Pojdita po tej poti,« sem rekel in jima pokazal z roko. »Prijetelji! Rodbina!«

Nista razumeli, vendar sta pograbili denar in se napotili po cesti. Obrnili sta se, kakor da se bojita, da jima bom denar odvzel. Opazoval sem ju, kako se, zaviti v šal, oddaljujeta po poti in kako se zaskrbnjeno ozirata. Trije šoferji so se smejali.

»Koliko mi daste, če se odpravim v tej smeri, tenente?« je vprašal Bonello.

»Bolje zanju, da sta skupaj z drugimi ljudmi kot pa sami, če ju zajamejo,« sem odgovoril.

»Dajte mi dve sto lir, pa jo mahnem naravnost v Avstrijo,« je rekel Bonello.

»Odvzeli bi ti jih,« je rekel Piani.

»Morda bi se vojna končala,« je rekel Aymo.

Stopali smo po poti hitro, kolikor smo mogli. Sonce je poskušalo zasijati. Vzdolž ceste so bila murvina drevesa. Skozi drevje sem videl naša dva velika avtomobila, ki sta bila kot dve kopalni kadi obtičala v polju. Tudi Piani se je ozrl.

»Morali bodo zgraditi cesto, če ju bodo hoteli izvleči,« je rekel.

»Pri Kristusu, če bi imeli bicikle,« je rekel Bonello.

»Se v Ameriki vozijo z bicikli?« je vprašal Aymo.

»Nekoč so se vozili.«

»Tu je bicikel dragocena reč,« je dejal Aymo. »Bicikel je sijajna reč.«

»Pri Kristusu, če bi imeli bicikle,« je rekel Bonello.

»Jaz sem slab pešec.«

»Je to streljanje?« sem vprašal. Zdelo se mi je, da slišim nekje v daljavi streljanje.

»Ne vem,« je odvrnil Aymo in prisluhnil.

»Mislim, da je,« sem rekel.

»Prvo, kar bomo videli, bo konjenica,« je dejal Piani.

»Ne verjamem, da imajo konjenico.«

»Pri Kristusu, upam, da ne,« je rekel Bonello. »Ne želim, da bi me nabodel na kopje kak — konjenik.«

»Gotovo ste zadeli tistega narednika, tenente,« je rekel Piani. Hodili smo hitro.

»Jaz sem ga ubil,« je rekel Bonello. »Nikoli nisem nikogar ubil v tej vojni, toda vse življenje sem si želel, da bi ubil kakega narednika.«

»Ubil si ga sedé in čisto po predpisih,« je rekel Piani.

»Ni ravno kdo ve kaj hitro tek, ko si ga ubil.«

»Ni zato. To je nekaj, česar se bom lahko vselej spominjal. Ubil sem nekakšnega — narednika.«

»Kaj boš rekel pri spovedi?« je vprašal Aymo.

»Rekel bom: »Blagoslovite me, častiti oče, ubil sem narednika.«

»Anarhist je,« je rekel Piani. »Ne hodi v cerkev.«

»Tudi Piani je anarhist,« je rekel Bonello.

»Ste zares anarhist?« sem vprašal.

»Ne, tenente. Socialisti smo. Iz Imole* smo.«

»Ste kdaj bili tam?«

»Ne.«

»Pri Kristusu, to je lep kraj, tenente. Pridite tja po vojni in pokazali vam bomo marsikaj.«

»Ste vsi socialisti?«

»Vsi.«

»Je to lepo mesto?«

»Prekrasno. Še nikoli niste videli takega mesta.«

»Kako ste postali socialisti?«

»Mi smo vsi socialisti. Pri nas so vsi socialisti. Vselej smo bili socialisti.«

»Le pridite k nam, tenente. Tudi iz vas bomo napravili socialista.«

* Mesteca v italijanski pokrajini Bologna s približno 20.000 prebivalci. Ta pokrajina je tudi danes znana po močnem naprednem gibanju. — Op. prev.